

ఆంధ్ర ప్రభ

310389 ప్రతిదినము ప్రకటింపఁబడును.

Vol. 9.

చెన్న పట్టణము 1922 వ సం॥ జూన్ నెల 29-వ తేది గురువారము
మంతుభినామ సంవత్సరము, ఆషాఢ మాస శుద్ధ పంచమి గి.

No 76

సంపుటము ౯

సంచిక ౭౬

టెక్స్టు బుక్కు
స్కూల్ బుక్కు
నోట్ బుక్కు
హిప్పరీ, జాగ్రసి
సయింసు పుస్తకములు
మాక్సిలన్ లాంగ్ మెయ్య వగైరాల
ప్రచురములు
వికోరియా డిపో,
మైలాపూరు మద్రాసు

భారీ ఆర్డర్ కు మంచి డిస్కంపుంటు.

దంత చూడము

వెల డబ్బీ 1-కి 0-2-0

ఈ ధంతచూడముతో పంతులీముటవలన చిగుళ్ళనుండి రక్తము ప్రవించుచుండును. నోట యర్థంధములేక యుండును. అమృతాంజనం డిపో, బొంబాయి లేక మద్రాసు.

గృహ నిర్మాణము 109

కృష్ణా, గుంటూరు, హైదరాబాదు, గోదావరి, విశాఖపట్టణము, గంజామః జిల్లాల వారికి, హెచ్చరిక.

మా గృహం పడవలనూడ గుండునుంచి. శేఖర కలవ తేప్పింతులచే నవుకగా ప్రకటమైన, శేఖరమానులు కమ్మలు, దూలములు, రవునుతుండ్లు చిల్లరగానున్న, వర్షలకు లోట్ల భరలకున్న విక్రయించు చున్నాము. చెన్న పట్టణం కట్టకంటే మా శేఖర తక్కువ, రాయిల చాక్లీలు కూడా తక్కువగా నుండును, కాకలిక్కి నాదు, ఇట్లు వ్రాయవలె.

ఆ. సు. మా. గాయము, కంపినివారికి

శేఖర కలవర్తలు, కాకినాడ.

భయపడవద్దు

తేలువట్టిన రక్షణము ఈ బొంబము వాడిన విషమును తీసివేయును. బుడ్డి 1-కి కల 0-8-0. 1 బుడ్డి మొదలు 8 బుడ్డవరకు పోస్తే 0-8-0. 4-8-0 కుడియార్డరు తీసిన వారికి 1 డబ్బీ బుడ్డు పోస్తే 1 కుండు పంపబడును. పక్షివారము, పిచ్చు, కుప్పము, క్షయము, మూలము, ఆతి

మూతము, గర్భవ్యాధులు మొదలగువారి కన్నిటికి నమృతమైన యావధములు గలవు. క్యాటలాగుకు వ్రాసినచో ఇవాముగా పంపెదము. మిగత గల బాధలకు వ్రాసి మంచి యావధమును పొందును. (119-980)

Telegram: Rajvaid Sri Bamanandaji Kaviraj
Rajvaid
Calcutta. 152, Harishan Road, CALCUTTA.

"తేలుగు సంక్షిప్త లేఖనము"

మీరు ఇల్లుకడలకే తేలుగు మెట్టునందు శేఖరకొని భాషాసేవయవచ్చును. దినమున కొక గంట పని. "ప్రపోశ్య క్షన్యు నిమిత్త మహాబిల్గి పంపించండి!"

(13) ఇక ఫర్మేషన్ బ్యూరో, కాకినాడ.

నవరంబంగారుకు మంచివెండికి గ్యారంటీ

మావద్ద సభకము బంగారుతో కయారులేయబడిన సకలవిభగములు, వెండిసామానులు అమ్మకమునకు సిద్ధముగా నున్నవి. అర్ధరూపాయవారీ యష్టప్రకారము వారు కోరుకాలమునకు తయారుచేసి యివ్వబడును. నగలు కృష్టికరముగా తేలివో వాపసు తీసికొని వైక వియ్యబడును. (6)

కమ్మసాపు 198 } మరాపు శ్రీనివాసులు
టంక కాలవీధి మద్రాసు, } నాయుడు, మునిరత్నం
తెలిసోను నెం. 880 } నాయుడు అంబునెన్ను

న. అంబునెన్ను 87 వైవావిభాకు మద్రాసు.

ఆంధ్ర ఆయుర్వేదిక్ ఫర్మసి (లిమిటెడ్)

19, హరిన్ రోడ్డు, మాంటూరోడ్డు పోస్టు, మదరాసు.

ఉత్కృష్టమైన ఆయుర్వేద ఔషధములకు ప్రసిద్ధి చెందిన ఔషధశాల - రహస్యము లేకు.

డాక్టరు ఏ. లక్ష్మీవతి, బి. ఏ ఎమ్. బి. టి సి. ఎమ్

గారి చేస్థాపించబడినది.

(3186)

కి లక్షల మూలధనముతో రమారమి రెండు లక్షలు జను అయినవి.

కావలసిన వారికి మా క్రొత్త క్యాటలాగు పంపబడును.

వేదం కంపెని, మద్రాసు.

మహాత్మ గాంధీ గ్రంథములు

గా. హరినాథ్ త్రయమయ కృతులు.

మూర్ఖరాణ:- (టాల్సుటాయిక ఫ సీటికెనవ్యసు లావలము) 0-4-0

సీటికెనవ్య:- (మహాత్మని జీవితరహస్య మిందుగలదు) 0-4-0

ప్రభుత్వము:- (తేట తేలుగులో రాచరికపు వర్ణన) 0-8-0

శ్రీరామచంద్ర:- (సోతన రామాయణ మునకు హృద్యమగు వ్యాఖ్య) 0-8-0

అబలాసచ్చంద్ర:- (సుప్రసిద్ధము అచ్చమాంబ ప్రణీతము 11 భాగము) 1-4-0

Neglected Emperor Poet 0-8-0

వేదం కంపెని, మదరాసు.

అమృతాంజనము

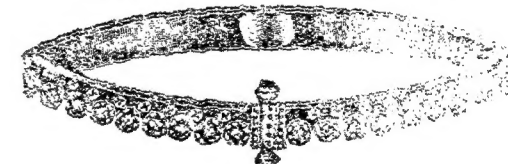
తేలువెవ్వలకు ప్రసిద్ధి తెల్లినది

ఇతర ఏవిధమైన నెవ్వలకు కూడా

మా అమృతాంజనము వాడినంత

మాత్రమున నయవగును. వెల 0-1-0 అణాలు.

మొదటిరకము వెండిచే (6)

తయారు చేయబడిన

నవ నాగరికమునకు తగినట్టి పలురకముల వట్టె గొలుసులు, మిరియాల గొలుసు, చుట్టిగొలుసు, నజ్జగొలుసు, నేమియా గొలుసు, ఆంజెలు, బెల్లులు, బల్లెములు, మహాత్మాగాంధీ, లోకమాన్య తిలకు పతకము మున్నగువని విక్రయమునకు సిద్ధముగా నున్నది ఒకసారి వేరముచేసిన తరువాత ఎప్పుడూ మావద్దకే వత్తురు. ఉమ్మికి రామయ్య శెట్టి, గురుస్వామి శెట్టి కంపె (1842) విజయనగరము, వైవావిభానగర్, మద్రాసు

పాలసుగంధిలేహ్యము

ఇది చిత్తశుద్ధికి శ్రేష్ఠమైనది. సువాసనములు, వేపాదలు, కుచ్చలు, నర్మగోగములు, కీళ్ళవోషలు, మొదల వాటిని ఖండించును. 3 డబ్బీల చాలకు.

20 రూ॥ డబ్బీ 1-4-0 ఓ. పి. 0-8-0

కూమ్మండలేహ్యము.

అత్యుష్ణము, నొక్కాక, కాళ్ళుతీక, పలుబద్ధము, పుల్ల మంట, మొదలగు వాటిని హరించును.

2 రూ॥ చాలకు. 20 రూ॥ డబ్బీ 1-4-0 ఓ. పి. 0-8-0

పి. కి. ఏ. అంబుకో, ఆయుర్వేదపరమాజ్ఞ

తుక్కి, పాలస్తీను

పాలస్తీనునుండి వెడలిపాండు.

శ్రీ. శే. ఫిల్లుమార్ట్ సర్ హెన్రీ విల్సన్

లండను డెయిలీ మెయిలు విలేజుకును యుద్ధమునందు క్రిల్జుమార్ట్-గండిన శర్ హెన్రీ విల్సన్ గారికిని యీ క్రింది శుభావేశము జరిగెను.

ప్రతి యనవారు పాలస్తీనునందు చేయుపనియేమి? ఎందులకు చచ్చుటకు వెళ్లితిమి? ఎంతవయసు మనమన్నది? అచ్చటనుండి ఎంతవయసు తేచిరా గూడదు.

శర్ హెన్రీ విల్సన్ ను నిష్ఠాశ్రయముగ నన్నిటికిని సమాధాన మిచ్చెను.

బాల్కన్ గాను కొంతకాలము క్రిందట యుద్ధమునందు నందున మనవారు పాలస్తీనునందు వచ్చారు. మన మచ్చట నుండి తేచినదన్న ప్రపంచములో యూదు లెచ్చటయును అచ్చట చచ్చుటయును నగును, వారికిని యుద్ధము వారాహారాదులకు జరుగునని ఆశించి రాజకీయమువారులకు బోధించెను.

ప్రతి అట్లు జరుగుట నిజమేనా?

ఈ శే నేమి చెప్పెను. నేను యూదులకు ప్రతిజ్ఞలు చేసినాను. గ్రీకులను నా స్నేహితులై-కాని వారు తమ క్రైస్తవ మిందిన పనులను తమవై వెళ్ళుకొనిరి. ఆరేవీరునులు యూదులను చంపకుండ తప్పించుటకు మన టూమిలు - అంగ్లనైషిలు - అచ్చటనున్నారు. క్రైస్తవసంరక్షించుటకు మన టూమిలున్నందున యూదు లచ్చట నున్నారు. మన టూమిలు లేచి వెళ్ళినచో యూదులును లేచి వెళ్ళును. మన టూమిలు వచ్చటనుండ నభిలషించుచున్నానని ప్రభువవలెను. అట్టి అభిలాష వారికి లేనేలేదు. ఈ కుర్రవాండ్రు 1918వ సంవత్సరము నుండియు భారత్వమునందు కాపురముండుటలేదు. ఆ అత్యున్నత ప్రదేశమునందు వారు మన్నుకొంటలందును, గుడారములందును కలము గడుపుచున్నారు. ఎప్పుడెప్పుడు యూదులకు వెళ్ళుటమాయని వారును పరిశీలించుచున్నారు. వారు తొందరగా బయటకువచ్చిన భాగున నుండెదదని నేనునుకోరుచుంటిని. యుద్ధకార్యాలయమువారు కోరినందున వారచ్చట యుండినయియు తలంపవలదు. ఎక్కటి కైనను వారిని మరేస్థలమున కైనను ప విడుదలచేయవును.

లాయడుబార్డ్ పొరబాటు

యుద్ధకార్యాలయ సంహార నిరాకరించి

గ్రీకులకు సహాయచేయుట.

జరిగిన కథ యిది. తుక్కి-గండుకలెనే, పాలస్తీనునందును లాయడుబార్డ్ పొరబాటుపడినాడు. తుక్కి-మ్యురెడ దాక్షిణ్యము జూపిస్తే, పాలస్తీను, మెసపొటేమియా, ఈజిప్టు, భారతదేశములందు కొంతయు, తృప్తియు దెను.

(1) లాయడుబార్డ్ గారు గ్రీకులకు మేల కహింసతో కప్పలరా?

(2) నేను చెప్పుచాలను. లాయడుబార్డ్ గారి మారుకొన్ని పగానే ఆతనిని నేను ఆరక్షించుదుగదలచితిని. ఆతని కట్టుబడినది యుద్ధకార్యాలయము వారిసలహా ననుసరించి కాదు కాదు తెలియును. మే మెన్నడును అందులకు ప్రతికూలముగ నుంటిమి. ఈవిషయమై లాయడుబార్డ్ గారు విచారించుచు, త్రి, కాన్స్టాంటి నోపొలిస్ లోని బ్రిటిషు రాయబారి, రీడింగు ప్రభువుల సలహాల ననుసరించి చేయలేదనియు నాకు స్పష్టముగ తెలియును. లాయడుబార్డ్ గారును, మరొక ప్రధానమంత్రియును స్మిర్నాను గ్రీకులకు ప్రాంచి విదేశము, త్రి కార్యాలయముగ దని ముచ్చుమండిన సమయమున నేనచ్చట నుంటిని. స్మిర్నాకు వైసికులను బంపవలసివదని నాకు త్రువయ్యెను. నేనేమి చెప్పటకును వీలుండినది గాదు. అది నేడగారి మంత్రాంగకలిగియు.

అన్నిటి గ్రీకు ప్రధానమంత్రి మెటినే నాతో కూడ వాహాటలు సప్రాయాకు వచ్చెను. ఆతడు మంచి స్నేహితుడు. తన దేశమును తానే పాడుచేసికొనెనని నేను మోమాటమి లేకుండ చెప్పితిని. ఆత నామాటలను విని నవ్వు త్రోసివుచ్చెను. అంతట నే నాతనితో "యారు స్మిర్నాకు వెళ్ళునెకల, అక్కడ యూదుల నూత కల్లెలలకు లేదా లేచి వెళ్ళవలె"ని చెప్పితిని.

అందులో నూత్ము చేమియులేదు. సామాన్యముగ సంరకు బోధకుని విషయమే. తోడెళ్ళలే చిట్టు ప్రక్కల "ండలపాద కుడుములు" కాదుకొనియుండ బడలేవు కట్టలను కాపాడుకొనుట కష్టము.

పాలస్తీను విషయమే చురల యాగొందితము. వా: క్రియము మిథముగ నగుచుండెను. పాలస్తీనుకు మూడుకొట్ట

పొకటి, కాన్స్టాంటి నోపు-కలె కొట్ట పొనులు, తొమ్మిది మొదలు పదునొకండు కొట్ట పొనులవరకు మెసపొటేమియా కను వ్యవహారముండెను 1919, 1920 వ సంవత్సరములకు పర్షియా, మెసపొటేమియా కై మనము ముప్పదియొక్క కొట్ట వెచ్చించితిమి. వీరు బాగు కని ఆగియుండిన గమయమున నైసి కుల సందరము కృతజ్ఞమునకు బిలిపించుకొనుటకు మారుగ మరొకం డరు నైసికులను జేర్చి అచ్చటికి పంపితిమి. ఇంగ్లాండులో మరేయెడు కొట్ట పొనులను నమాలు చేసెడిమి. నైసిక వ్యవహారములందు బొద్బల్యము జూపిన యధికము గలుగును. పాలస్తీను, మెసపొటేమి యాలందు మన కనర్థము గలుగు చిన్నాములే కన్పించుచున్నవి. రువ్వము నైసికు లచ్చటికి బ్రకేరి చేసెను, కొందరు నైసి కులను పంపి వెడల దలచువలసి యుండును. మెసపొటేమియా లో నూడవట్టి స్థితియేయున్నది. 1920 వ సంవత్సరమునం దచ్చట 2½ డివిజనుల పటాలము లుండెను. వారికి సహాయముగ భారతదేశమునుండి మరెండు డివిజనులను బంపవలసి వచ్చెను.

దండుగ వ్యయపు యుక్తులు

ఇది పాలస్తీను కన్న సామ్రాజ్యమున కంటిటికిని సంబంధించిన సమస్య. మన మిప్పుడు పామ్యురించవలసిన విషయము కిది గలదు. మనకు సామ్రాజ్యము, లాయడుబార్డ్, కూడ దిక్కుట కష్టము. ఈ రెండిలో నొకటి పోవలెను."

శర్ హెన్రీ విల్సన్ నకు పాలస్తీను, ఈజిప్టులందు జరుగు విషయములు బాగుగ తెలిసియుండెను.

విల్సన్ గారు డెయిలీ మెయిలు విలేజుకుతో నట్లు విశేషము.

లాయడు బార్డ్ గారి యాగడ మేమో మీకు తెలియునా? తాను చాల యుక్తవయస్వి అని యభిప్రాయము. అందు కలననే మన వారింకను కాన్స్టాంటి నోపులను దుండలపి వచ్చింది. బొద్బరమును మనము అట్లే యుండితిమి. మనము పాలస్తీనునుండి లేచి వెళ్ళవలెనని నా నిశ్చితాభిప్రాయము. మనము వెళ్ళినచో, పాలస్తీను వాస్తవ్యులు తమ రాజ్యాధిపతి తామే నిర్ణయించుకొందురు."

ఇంతయు తప్పనియు, బ్రిటిషు రాజ్యాంగకర్తల వీ విధముగ నే మూర్ఖముగ నుండెనచో; సామ్రాజ్యమునకు హానికలిగించిన వాగదగును. -మదరాసు మెయిలు.

ఆయిలు ఎంజినులు

రెండు 3½ హెచ్. పి. హార్వీ ఆయిలు ఎంజినులు (వాడినవి) అమ్మకమున కున్నవి. ఎంజినులు బాగా పనిచేయుచు మంచి నిస్థితియందున్నవి. 16 అడుగుల పొట్టింగు, రెండు పుల్లలు, వెడ్జ నూనెకొట్టి, 2½ అంగుళములు పంపు సహా విక్రయింపబడును. కావలసినవారు వెంటనే చూచుకొని ధరను నిర్ణయించుకొన వచ్చును.

ఆంధ్ర పత్రిక
7, కలువకెట్టిపేట, మద్రాసు.

నోటీసు.

బెజవాడలో తేల్చిపోలు యస్తేటు జమీందారుగారి తాలూకు పాత ముససలు కోర్టు వద్ద నున్న స్థలములలో 960 To 972 నెంబరుగల స్థలము యస్తేటువారివద్ద నుంచి విక్రయించుకొనుటకు నేను ఖరారుతీసుకొనియున్నాను. నా స్నేహితుడు కొల్లిపర శ్రీరాములు కూడా యస్తేటు వారివద్ద కొంతస్థలము కొనుటకు ఖరారు చేసినందున యా వత్తుస్థలమునకు గ్రామెంటు శ్రీరాములుగారి పేర వ్రాయించబడియున్నది. సదరు శ్రీరాములుగారికి దురుద్దేశముకల్గి నాస్థలమునకు కూడా శ్రీరాములు గారు క్రయదస్తావేజు వ్రాయించుకున్నట్లు తెలిసి నది అట్లు వ్రాసియున్నకూడదనిన్ని వ్రాయించుకో కూడదనిన్ని యస్తేటువారికిన్ని శ్రీరాములుగారికిన్ని నోటీసులు లోగడయ్యి వున్నాను గనుక నాకు విక్రయించుటకు ఖరారు అయిన స్థలము యెవరున్నా విక్రయము పొందకూడదని తెలియచేయడమయినది.

బొడ్డపాటి హనుమంతరావు.

భారతీయ ధన ప్రవాహము

ఆకర్షణమును కలిగించు విషయములు

(యం. జి. ముద్గల్ - న్యాయార్థులు)

1757 వ సంవత్సరమునుండి 1922 వ సంవత్సరము వరకు భారతదేశమునుండి అంగ్లేయు లెంతధనమును దీసికొనికెల్లి వాలో మనము కనుగొనుటకు ప్రయత్నించెదము.

భారతీయులకును మనము సర్వకాలపకలావధలందును దయార్థిత్వాదయము, విశలభావులుగ నుండుముగాన ఈ విషయములో వాంగ్లేయునియందు న్యాయముతో ప్రవర్తించవలెను. ఈక్రిందిఅంక లన్నియు అంగ్లేయులగ్రంథములనుండి గ్రహించబడినవి:-

1. దీప్తిగారి అభిప్రాయ మేమన 1757 నుండి 1805 వరకు అంగ్లేజులు 1,00,00,000 సవరణల భారతధనమును గొనిపోయెను.

2. మాంటుకెరీ మార్కెట్ గారి గ్రంథముప్రకారము అంగ్లేయులు 72,000,000 సవరణల కొల్లెమును గొనిపోయిరి.

1835 నుండి 1899 వరకు అంగ్లేయులు తీసికొనిపోయిన ద్రవ్యము త్రైముక్కు వివరములను దీప్తిగారు ఇట్లు తెలిపిరి:-

- 3. (అ) 4, 18, 922, 732 సవరణలు
(బి) 1, 04, 980, 681
(సి) 12, 268, 605

(లజలిరావుగారి "భారతదేశమున కాంగ్లేజులకు చెల్లించవలసిన మొత్తము" అను గ్రంథములో వివరములు దొరుకును. "బలవ. తమతో కప్పము" అను ఆధ్యాత్మము ముఖ్యము.)

శర్ ధియోడోరు మారిస్ గారు 1899 నుండి 1902 వరకు కొంత మొత్తమును లెక్కిచేసెను. ఇది అసంపూర్ణము. 42,813,000 సవరణలు 1902 నుండి 1914 వరకు.

4. 490,021,684 సవరణలు.

హెచ్. యం. హింద్యూక్ గారి ప్రకారము 1914 నుండి 1921 వరకు సగటునకు సంవత్సరానికి 40,000,000 సవరణల చొప్పున మొత్తము (అ)

5. 820,000,000 సవరణలగును. (1, 2, 3, 4, 5) మొత్తములను గలిపిన యెడల 8,083,016,705 సవరణలగును.

భారత నిండకర్తయు యుద్ధకాలమునం దాంగ్లేజులకు నకు 100000000 సవరణలను దానముచేసిరి రాలెట్ కాననము, భయవెట్టి ప్రజలను పాలించుట, కృపణములు, దేశమువాయుట అను చెటసాలకు పంపుట మున్నగువాని కీ సామ్యము భారతీయులు చెల్లించియెడల ఈ 100000000 సవరణ లాంగ్లేజులకు గైకొన్న కప్పము భావంపవలెను. (ఆ.)

మన పరిశ్రమ లెంతధనమును జేయబడెనో లెక్కించుటకు సాధ్యపడదు. మనకనిస మొత్త మీ అంతములో 100,00,000,000 సవరణలకు తగ్గును. (ఇ.)

అంగ్ల సామ్రాజ్యవిజయములందును, సిపాయిల కలహములో మడిసిన భారతీయుల సంఖ్య పరి హారము 10,000,000,000 సవరణల మొత్తమున కర్తవ్యుంచెదము. (ఈ.) (అ, ఆ, ఇ, ఈ) ల మొత్తము 208183006715 సవరణలు

మనదేశములలో మనసోదరదేశముల నవమానవెట్టుచున్నందుకు పరిహారార్థము 50,000,000,000 సవరణల మొత్తము నియ్యవలెను.

మనదేశముల జ్ఞానమును నశంపచేసి, నీటిని చెడగొట్టిన దుష్కర్మకర్మములను మనము తుమించెదము. ఇట్లు చేసినను అంత మొత్తము 258183006715 సవరణలగును.

ఈస్వల్పమొత్తమున కంటిటికి మనకు :దీ ఆకర్షణ లేదు. (2) (3 వ దానిలో 1) - ఈరెండు ఎంతములకు మాత్రము దీప్తిగారు 10 000 000 సవరణలతో కొంచెము తగ్గుచేయాయనుచున్నారు. మన ఎగుమతుల, స్వయ మెంతయునో విచారించుట కొక కమిటీని నియోజింప యెడల, ఈస్వల్ప మొత్తమునగుంచి ఆలోచించుచు దీప్తిగారు తెలిపినద మని కమిటీనా భిప్రాయపరచవచ్చును. భావమే పరమ సద్ధానమని నేను వారికి ప్రత్యుత్తర మొసంగెదను.

సవరణకు రూపాయలు 15 ల చొప్పున విలుగును? రు 3871, 995.00, 725 లగును.

సంవత్సరానికి 100 కి రు 5 ల కడిపంతున నుమారు రు 193,599,555,086 ల నియ్యవలసియుండెను.

భారతదేశములో కిల్లలను, వెడ్డలకందరి కీ మొత్తమును సరిసమానముగ పంచివెట్టి యెడల, కిల్ల-తూములో మనదేశ ముండలి అజ్ఞానము, దారిద్ర్యము మాయమైపోవును. భారతదేశ భవ్యలంప రివిషయమును గమనింపవలెను.

ఇప్పుడు అంగ్లేయులకున్న నాణెలు, ఆయోమార్గములు, విమానములు, కర్మాగారములు - వీనికి ఆయంతెలు కొన్ను మనభారతదేశభక్తులను చాల సామ్య మిరులగుదు. భారతీయుల కందరికి ఉచితవిద్య, పన్నులు లేకుండ పాలములకు కిటిపానదల చేయించినను ఈ మొత్తముమీద కడిలో చాల మిగిలిపోవును. (మరొకటి)

శ్రీయత యన్. శ్రీనివాసయ్యంగారు

బెంగళూరు ఉపన్యాసము

క్రమక్రమముగ స్వరాజ్యము పొందుట
అనంభవము

శాసనసభలు నిష్ప్రయోజనములు

25 వ తేది సాయంత్రము బెంగళూరు కాలగెను సంఘమువారి యాజమాన్యమున 'పరిభ్రమ' ను గురించి ఆచరమున శ్రీయత యన్. శ్రీనివాసయ్యంగారు ఉపన్యసించిరి. యన్. యన్. నెల్లూరుగాని అగ్రాసాధికత్యము కపించిరి. కన్నడమునందును, తెలుగునందును, ఉరుదునందును మరెందరు పుష్కరించిరి. ఉత్సాహ పూరితులగు ప్రేక్షకులతో సభాభవనము నిండియుండెను

శ్రీనివాసయ్యంగారి ఉపన్యాసము

మాభావలో ఉపన్యసించుటకు ఆవశ్యము కలిగినందులకు సంతసించుచున్నాను. నేడు మాకు నాలుగు విషయములు గురించి మాత్రమే చెప్పవలయు కొన్నాను. దేశము నందలి రాజకీయ పరిస్థితు లెట్లున్నవో మీకు చక్కగ తెలియునని నేను తలచుచున్నాను. పలుమారు ప్రజాదృష్టి నాగ్నించు విధమున యీ విషయముల గురించి తెలియ జెప్పచుండుట అవసరము ఇందుకల్గి జాతీయైక్యత కలుగును. నిజముగ కార్యదీక్ష అవలంబింపవలసిన సమయము వచ్చినప్పుడు మనవారు వెనుకకు మరలరాదు. ఇది తప్పదని యని తెలిసికొనినపుడు ఆ మార్గమున సంఘటింపక యుండునట్టి మనోధైర్యము మనవారికింకను కుదురలేదు. న్యాయమగుమార్గము నవలంబించుటకు ఆవసరమగుచో దౌర్భాగ్య మింకను కుదురలేదు. మన ఆపజయమునకిది యేకారణములు. ఇందులకునే మనము ఆధోగతిపాలైనాము. విదేశీయులు మనవై కెక్కి స్వార్థి చేయుచున్నారు. అసమానమగు గాంధీ మహాత్ముని పరిత్రేపిత సదస్యములకు మన మీసిన భావములనుండి కొంతవరకు తప్పించుకొంటి మని నేను నమ్ముచున్నాను. ఆటకము లెన్ని సంభవించినను గొప్పపట్టుదలతో పని చేయుచుండవలెను. కేవలము సభలు జరుపుటకల్గు ఖద్దరంబులకులన్నిటిలాభము లేదు. విజయమున కవసరమని ఆత్మిక శక్తి క్షోభాత్సాహము లుండవలెను.

శాసనసభలు

కర్తవ్యమేమి? మితవాదులు, జాతీయవాదులు, సహాయవాదులు అసహాయవాదులు, ఎల్లరును స్వరాజ్యము సంపాదించుట అవసరమని చెప్పుచున్నారు. రైలు హాజరులు శాస్త్రీగారు, మంత్రులు, జడ్జిసువారీ వారు ఇటువ ప్రభుత్వమువారు కూడ హిందూదేశమున స్వరాజ్యముపుంజ్యవలయుననియు చెప్పుచున్నారు. అయితే క్రమక్రమముగ స్వరాజ్యము పొందవలయునని వారు చెప్పుచున్నారు. 'స్వరాజ్యము' అనుమాట భావము చక్కగ గ్రహించిచో వారిల్లు చెప్పియుండదు. క్రమక్రమముగ పొందుటకు వీలులేదు. స్వరాజ్యమునకు మన పనులను మనము చేసికొనుట. విదేశీయులు తమకు ప్రస్తుతమున్న అధికారమును స్వపూర్వముగ వదలికొనుట. ఈ రెండు కార్యములు క్రమక్రమముగ జరుగుట కంతమాత్రము వీలు లేదు. మారత శాసనసభల మూలమున మనకు స్వరాజ్యము లభించినదని కొందరు చెప్పుచున్నారు. ఇది నిజమే? సంస్కరణములకల్గి పన్నుల తగ్గలేదు, మరింత పెంచినవి. అసహాయవాదులకల్గి పన్నుల భార మధికమైనది. టాకుహంతులుగాను చెప్పవచ్చును. ఏని ఎట్లున్నను దుష్కర్మములకు పన్నులు విధింపబడుచున్నవనట నిర్వచనాంతము. ఇంక వ్యాపారమైనను అధికమైనదా? పౌరుల జన్మ సత్వములగురించి కొంచెము పరిశీలించెదము. ఈ సమయమునందెచ్చులైనను వాక్యానింతయున్నదా? విచ్చలవిడిగ 144 వ క్లెక్తును దుర్వినియోగింపబడుచున్నది. చట్టగౌరవము శాంతి స్థాపించుట అనుమిషను ఆధారముగ గైకొని ఎన్నియో ఆక్రమపుటుతరువులు సృష్టింపబడుచున్నవి. విదేశకర్తృయలను ధరించుకొనదనియు మిద్యపానము చేయరాదనియు మీసాదరులకు శాంతముగ చెప్పటకు వీలులేదుకదా? పండిత జనహరిలాలు నెహ్రుగారికి కారాగృహమునందెట్టి ఆదరణ ఇయ్యబడుచున్నదో గమనింపుడు. ఈ దేశపు అధిక సమస్యను లాభకరముగ పరిష్కరించుటకు ప్రయత్నించినందులకు వీరు కారాగృహమునకు పంపబడిరి. స్వాతంత్ర్యమున్నదా? లేదు. మనహక్కులు నశించినవి, పన్నులు అధికమైనవి, వ్యాపారము అభివృద్ధి కాంచలేదు. సంస్కరణములనని ఫలమిదియే. మనసభలకల్గి ప్రజాశాంతికి భంగము కలుగునని ప్రభుత్వమువారు చెప్పుచున్నారు. నిషేధపుటుతరువులను సరకుచేయక ఎన్నియో సభలు జరుపబడినవి. ఈ సభలకల్గి ప్రజా శాంతికి భంగము కలిగినదా? ప్రభుత్వమువారుకొక్క నిదర్శనముచూపగలరా? మనకార్యక్రమమునకు ఆటకము కలుగజేయవలయుననటయే ప్రభుత్వమువారి ఉద్దేశము. ఈవిషయములనుగట్టిని మీరుచక్కగ గ్రహించిచో క్రమక్రమముగ స్వరాజ్యము పొందవలయుననట హాస్యాస్పదముగనుండునని మీరు తెలిసికొనవచ్చును. సంస్కరణములకల్గి లాభములగురించి ప్రభుత్వము వారు ఆతిథ్యముగ మాటలాడవచ్చును. సంస్కరణుదిల్లోప న్యాయలియ్యవచ్చును. ఉపాధ్యాయమునందు కొంత, చట్టమునందు కొంత స్వాతంత్ర్యము గ్రహించినది. ఇంక నిబంధనలతో అచ్చట మిగిలియున్న దేమియులేదు. (నవ్వు) కావున ఈ సంస్కరణములను విశ్వసించవలెను. క్రమక్రమముగ స్వరాజ్యము పొందవలయునను ముక్తమును విడనాడుదు. ఈవిషయమున కాంగ్రెసుఉద్దేశములనుక్రమములెని. కావున మీరందరు దేశీయ మహాసభయందు చేవలయున్నవి కొరచున్నాను. నేను కొంత కాలము ప్రభుత్వమునందు పనిచేయున్నాను. సంస్కరణములు లాభకరము లని కొంతకాలము నమ్మియుంటిని. ఇప్పుడు అనభవమువలన వాటి నిన్నుమోజుకతను తెలిసికొంటిని. సహాయరాకరమే శరణ్యము. జాతీయోద్ధాణమునకు ఇదియే సకలమగు మార్గము. మేమార్గము లేదు. (హర్షధ్వనులు).

అసహాయోద్ధాణము విజయము

అసహాయోద్ధాణము మెంతవరకు విజయము కాంచినది? మన కెన్నియో ఆటకములు సంభవించినవి. కొంత అపజయము కూడ కలిగింది. ఏది ఎట్లున్నను జీవవిషయమును మాత్రము ఎల్లరంగీరింపవలయును. గమ్యస్థానము చేరుటకు శతవిధముల ప్రయత్నించితిమి. అన్ని ప్రయత్నములు వృథాయెయ్యెను. సహాయరాకరమే మనకు మిగిలి యున్నది. ప్రభుత్వముతో తోడ్పడ ప్రయత్నించిన ఉన్నతోద్ధాగములను పొందవలయునను ఆశ వెంటనే పుట్టును. అధికారులను మెప్పింప వలయునను ఉద్దేశముతో భాంతీయోద్ధాగములు ఆంగ్లేయోద్ధాగముల కన్న అధికముగ ప్రజాభిప్రాయములకు వ్యతిరేకముగ ప్రవర్తించుచుండెదరు. ఇట్లొనర్చిన ప్రభుత్వమువారి విశ్వాసము పొందగలమని వారు నమ్మెదరు. ఉన్నతోద్ధాగముల మెప్పు బడయవలయునను పోటీలో సంఘపుటక మత్వము కలిగించును ద్వేషము మనస్సులకు అధికమగును. ఈమాత్రమునందలిగొప్ప నిజము చెప్పు ప్రతిశాసనసభయందు నాకుచక్కగ అనుభవమునకువచ్చెను. మితవాదులు మంత్రులు ఆడేపించుచుండెడివారు కాని కార్యనిర్వాహకసంఘసభ్యులతో అన్నివిషయములందు తోడ్పడవలెనామాలె యుండెడివారు. మనకు మొదట మామూలు దాక్షిణ్యము అధికము. ఈ అసహాయోద్ధాణముములముననే ఇది నశింపవలెను.

ఈ ఉద్యమముకల్గి వివిధసంఘములకు అత్యద్భుతముగ వికమత్వము సంఘీభావము కుదిరినది. హిందూమహమ్మదీయ సఖ్యికి, బ్రాహ్మణ బ్రాహ్మణేశ్వరసఖ్యికి చక్కగ కుదిరినది. బ్రాహ్మణులు ఉద్యోగులకు అశపదనిచో బ్రాహ్మణేశ్వరులు వారిని నమ్మెదరు. స్వరాజ్యమువచ్చిన బ్రాహ్మణేశ్వరులకే ఎత్తులలాభము కలుగునను విషయము వారపుడు ప్రహించెదరు. పంచమసభ్యులకు ఉత్తమముగ పరిష్కరింపబడుచున్నది. కొంతయంది సహచరులపట్ల మిగుల అన్యాయముగ ప్రవర్తించుచుంటి మని పూర్వచారపరాములుకూడ ప్రహించుచున్నారు. అత్యధికమగు ఈ వికమత్వమును, అత్యున్నతమగు ఈ భ్రాతృభావమును గాంధీమహాత్ముడు కలుగజేసెను. వారికల్గి మనము పోషకమగుటకు పుకపులమెదిమి మనోభావములను జంకక కల్గడిచుటకును, తదనుగుణముగ ప్రవర్తించుటకును మనకు దైర్యము కలిగింది. సాంఘికభేదములు క్షయి విషయము లనియు దేశీయోద్ధాణమునకు మన మెల్లరును కలసి పని చేయవలయునని మహాత్మునికల్గి మనము తెలిసికొని గలితిమి. త్యాగసందేశమును వారు చక్కగ బోధించిరి. అరణ్యములకు పోవు త్యాగము కాదు. సహచరుల ఉద్ధాణమునకు సర్వస్వము విడనాడు త్యాగమును వీరు బోధించిరి. పాశ్చాత్య నాగరికత విజ్ఞానులకల్గి జీవించుచున్న మనధర్మమును మహాత్ముడు తిరుగ తెలియజెప్పెను. పాశ్చాత్యులకలె రాజకీయ, నైతిక, ఆర్థికవిషయముల కెట్టి సంబంధము లేదని వాదించుటకు వీలులేదనియు, ఇందలి యాభాగమును గ్రహించుటయే ఉత్తమధర్మమని వీరుచెప్పిరి. కావున అసహాయోద్ధాణమును అపజయము కాంచినదని మీరు తలచకూడదు. మనసభ్యులను లింకను అంతముండలేదు. అధికాక నిన్నుయోజనములని నిరూపింపబడిన ప్రాతపద్ధతులనుసరింప వెంటుట ఎంతమాత్రము యుక్తముకాదు.

ఈ ఉద్యమముకల్గి మనలో నైకమత్వము చక్కగ కుదిరినది. కష్టనిష్ఠులను నోయ్యకొనుటకు దైర్యము కుదిరినది. కడపటివరకు పోరాటము సలుపుటకు దృఢ మగు ఆత్మవిశ్వాసము మనోనిశ్చయము కుదిరినది. ఆర్థి సమస్యను పరిష్కరించుటకు చక్కని సాధనముకూడ దొరికినది. ఖద్దరు నుస్థాపితమైనది. బీదల కష్టములు గొలగుననియు, పాశ్చాత్యభాగ బంధములు నశించి ఆత్మవిశ్వాసము అభివృద్ధి చెందునని చెప్పవచ్చును. ఇదియే స్వదేశీయందలి నూత్నోద్ధాణము. సహజజీవనము, భావగాంభీర్యము, ఉన్నతమైత్యుగు ప్రవర్తనము యీ ఉద్యమముకల్గి మనకు కలిగినవి. అయినను స్వరాజ్యము పొంద గలిగితమా అని కొందరు ప్రశ్నింపవచ్చును. స్వరాజ్యము పొందుటకు ఇంకను అధికమగు సంఘీభావము, పట్టుదల, ఓర్పు, త్యాగము అవడవలెను. సమయము వచ్చుచున్న మనము నేనుచేయ మని నమ్ముచున్నాను.

పంచాయతీలు

ఖద్దరు ధరించుటయే ప్రధానధ్యమ. అయిన ఇంకొక పనికూడ చేయవలసియున్నది. ప్రతిగ్రామమునందును పంచాయతీసభలను స్థాపింపవలెను. స్వరాజ్యము పొందుటకు ఇదికూడ యొక ముఖ్యసాధనము. లాభకరము లగు ప్రాచీన సాంప్రదాయములను స్థాపించుట అవసరము. పట్టి ఆశయములు గల యీ ఉద్యమము ఎంతయో పనివైమెంది. దేశీయోద్ధాణమునకై గావించబడుచున్న యీఉద్యమమును కొందరు తూలనాడుచున్నారు. బ్రాహ్మణుల లాభముకొరకు యీయోద్ధాణమును కొనసాగింప బడుచున్నదని కొందరు బ్రాహ్మణేశ్వరులు చెప్పుచున్నారు. ఈ ఉద్యమము బ్రాహ్మణేశ్వరులచే నెలకొల్పబడినదియు, దేశమునందలి బ్రాహ్మణులు, పూర్వచారపరాములగు బ్రాహ్మణులకూడ, వీరిపట్ల అధికమగు గౌరవధర్మము గలవారై యున్నారను విషయమును వీరికి జ్ఞాపకమునకు తెచ్చుచున్నాను. ఉద్యోగులగు బ్రాహ్మణులకును బ్రాహ్మణేశ్వరులకును ద్వేషముండ నమ్మను. ఉద్యోగము లాభింపనివారితో ద్వేషము పెంచుకొనుట ఎందులకో తెలియవచ్చును. దురుద్దేశములతో కొందరు, బ్రాహ్మణులకును బ్రాహ్మణేశ్వరులకును అనవసరముగ మనోస్పర్థలను పెంచుచున్నారు.

అహింస

మన మనలంచిను చున్న దౌర్జన్యరాహిత్యమును కొందరు దురుద్దేశముతో తూలనాడుచున్నారు. మనము దౌర్జన్యపరుల మని ఎట్టి సంశయము లేక చెప్పుటకు కొందరు సాహసించుచున్నారు. ఈ ఉద్యమము ఎంత గొప్పదో గమనించినచో మనము ఎన్ని ఆటంకములు కలిగినవో గమనించినచో ఎట్టి దౌర్జన్యములేక యీ ఉద్యమము సానసాగుచున్న దని మనము సంభ్రమచిత్తుల మయ్యెదము. విద్రాంతునందు ఇట్టి ఉద్యమము ప్రాంభింపబడిన ఎన్నిపాత్యులు జరిగి యుండునో ఎన్నిగ్రామములు లూటీచేయబడి యుండునో, ఎన్ని భవనములు పగులగావలెనై యుండునో కొంత ఆహించుచుడు. ఉత్తమమగు అహింసాధర్మమును ఆపారముగ నుంచుకొని ఈ ఉద్యమము నడపుటకు ఉన్నప్పుడు మనకు డెడు గాంధీమహాత్ముడుండ దౌర్జన్యమునకు ఎడములేదు. మనము ఉత్తమమగు అహింసామార్గమునందు చరించుచున్నామని నేను సగర్వముగ చెప్పుచున్నాను. మనదేశము ఉన్నతదేశమే రావలయునని కోరుట తప్పా? స్వాతంత్ర్యము నభిలషించుట కూడమా? స్వరాజ్యము పొంద ప్రయత్నించుట దోషమా? మన సామర్థ్యమును విభజించువా రెవరు? మనము సమర్థులని విదేశీయులు తెల్లకైతెను అగీకరించెదరా? రాజ్యము చేయు విదేశీయులు ముందెప్పుడైనను ఇట్లు ఆంగీకరించినదియుండరా? కావున మీరిట్టి సంబంధితభావముల విడనాడుదు. పట్టుదలతో వికమత్వముతో కృషిసలుపుడు. మీకత్సాహము క్రియారూపము దాల్చులెను. మనపూర్వీకుల గొప్పతనమును మనము గ్రహించితిమా? నిజముగ మనము గ్రహించ లేదు. ఈవిషయము గురించి కూడ విదేశీయులే మనకు చెప్పవలెను ఇట్టి భావదాన్యమునకు మనము లొనై యున్నంతకాలము మనము గొట్టెలమడిలవలె నుండెదము. విదేశీయులు గొట్టెల కాపరులై మనలను గొలుచుండెదరు. కావున కష్టములను నష్టములను సమగ గొనక స్వరాజ్యము పొందుటకు ప్రయత్నింపవలెను. ఓర్పుతో కృషింపవలె విజయము పొంది నుభయము కాంచుట నిశ్చయము. కాంగ్రెసు మహాసభయందు హాజరతు మోహని గారి తీర్మానము నిరాకరింపబడినను, సామ్రాజ్యము నుండి మేరగ పోవలయు ననటయే అసహాయోద్ధాణమపుటుదేశ మని శాస్త్రీగారు అస్త్రీలియాగా చెప్ప సాహసించిరి. మన దేశీయులే ఇట్లు అశత్యము లాడుట. ఘోరము. జయనను ఇది క్రొత్తగాదు. మనము వీటిని లత్యము చేయకూడదు. కావున కాంగ్రెసు కార్యక్రమము సంపూర్ణముగ విజయము కాంచునట్లు మన మందఱును పట్టుదలతో ఉత్సాహముతో కృషిసలుపవలెను. (హర్షధ్వనులు)

ప్రతి చిన్న పురికి తెప్పించి చిన్న పురిలో గింజలను తీసి
 ఏమిలను చూచుట కొక చిన్న వర్తక సంఘము నేర్పరచ దగునని
 శ్రీమన్ గాడిచెడ్ల హరిశ్చంద్రయ్యరావుగారు, వ్రాసిరి గాని
 గింజ తీయుని ప్రతి నిమిషము తెప్పించినచో గింజలు తీసిన ప్రతి
 కంటే మూడు రెట్లు హెచ్చు రైలుచార్జి అగును. ఏమిలుచేసి
 చాలకాలము నిలువయుంచినచో సరిగా నూలురాదని పలువురు
 చెప్పిరి. కాననూలు తీయువారే ఏమిలను చేసికొనుట మంచిది.
 ఇట్టి వర్తక సంఘము విశేషమగు పెట్టుబడితో భారీగా పనిచేసి
 గాని గిట్టదు. కావలసినవారికి మాకద్ద గింజలను తీసినప్రతియును
 ఏమిలనుగూడ అయ్యకమునకు దొరుకునని చిన్న పురి వాస్తవ్యు
 లు రాంటీ కల్పణిణిగారు స్వరాజ్యపురికకు వ్రాసిరి.

పూనాలో తిలకు మహావిద్యాలయం

జాతీయకళాశాల

12 వ తేదీని మరల తెరవబడుట

పూనాలోని తిలకు మహావిద్యాలయము మన జాతీయకళాశాలను జూలై 12 వ తేదీని మరల తెరిచిరి. 18 వ తేదీని ప్రాథమిక బాల్య పాఠశాలకు విద్యార్థుల సంఖ్య 100 కంటే ఎక్కువగా ఉన్నందున విద్యార్థులు దుకాణముల వద్ద విక్రయనీయమైన ముట్టనుగూర్చియు ఉద్వేగపూర్వకముగా మాల్వీ సర్వకారాధ్వనమును గూర్చియు ఘోరప్రకారము ముచ్చటించిరి. మూలములకు చెరపాలకేటకు ప్రాథమికములు 12, 13, 14, 15, 16, 17, 18, 19, 20, 21, 22, 23, 24, 25, 26, 27, 28, 29, 30, 31, 32, 33, 34, 35, 36, 37, 38, 39, 40, 41, 42, 43, 44, 45, 46, 47, 48, 49, 50, 51, 52, 53, 54, 55, 56, 57, 58, 59, 60, 61, 62, 63, 64, 65, 66, 67, 68, 69, 70, 71, 72, 73, 74, 75, 76, 77, 78, 79, 80, 81, 82, 83, 84, 85, 86, 87, 88, 89, 90, 91, 92, 93, 94, 95, 96, 97, 98, 99, 100 రూపాయలు బడితమును విద్యార్థి యియ్యవలెను. ఈ సంవత్సరము మొదటి సంవత్సరము తరగతి మాత్రమే ఏర్పరచబడును. ఫిజిక్స్, కెమిస్ట్రీ, గణితము, సర్వేయింగ్, జ్యోతిషశాస్త్రములు చిత్రలేఖనము, కళాము మున్నగువి శిక్షించుచున్నచో గోరవారు జూలై నెల 1 వ తేదీలోగా దరఖాస్తు పంపవలెను.

(బాంబే క్రాంతి)

ఎం.ఆర్. జయకరుగారు

న్యాయవాదవృత్తి నవలంబించుట

కాంగ్రెసు సంఘాధ్యక్షతను వదలుట

బాంబాయిలోని డి. వార్డు కాంగ్రెసు సంఘమునకు జయకరుగారు నిర్వహించుచున్నారు. ఆ సంఘమునకు జూలై 19 వ తేదీని జరిగినది. నేను మరల ప్రాథమిక బాల్య పాఠశాలకు విద్యార్థుల సంఖ్య 100 కంటే ఎక్కువగా ఉన్నందున విద్యార్థులు దుకాణముల వద్ద విక్రయనీయమైన ముట్టనుగూర్చియు ఉద్వేగపూర్వకముగా మాల్వీ సర్వకారాధ్వనమును గూర్చియు ఘోరప్రకారము ముచ్చటించిరి. మూలములకు చెరపాలకేటకు ప్రాథమికములు 12, 13, 14, 15, 16, 17, 18, 19, 20, 21, 22, 23, 24, 25, 26, 27, 28, 29, 30, 31, 32, 33, 34, 35, 36, 37, 38, 39, 40, 41, 42, 43, 44, 45, 46, 47, 48, 49, 50, 51, 52, 53, 54, 55, 56, 57, 58, 59, 60, 61, 62, 63, 64, 65, 66, 67, 68, 69, 70, 71, 72, 73, 74, 75, 76, 77, 78, 79, 80, 81, 82, 83, 84, 85, 86, 87, 88, 89, 90, 91, 92, 93, 94, 95, 96, 97, 98, 99, 100 రూపాయలు బడితమును విద్యార్థి యియ్యవలెను. ఈ సంవత్సరము మొదటి సంవత్సరము తరగతి మాత్రమే ఏర్పరచబడును. ఫిజిక్స్, కెమిస్ట్రీ, గణితము, సర్వేయింగ్, జ్యోతిషశాస్త్రములు చిత్రలేఖనము, కళాము మున్నగువి శిక్షించుచున్నచో గోరవారు జూలై నెల 1 వ తేదీలోగా దరఖాస్తు పంపవలెను.

(బాంబే క్రాంతి)

దేశీయమహాజనసభాధ్యక్షత

వంగరాష్ట్ర కాంగ్రెసుసంఘము సూచనలు

ఈ సంవత్సరము డిసెంబరు నెలలో గయలో జరుగు దేశీయ మహాజనసభయందు దధ్యక్షతవహించుటకు దేశీయ విత్తరంజన బాను, శ్రీమతి ఎస్. శ్రీనివాసయ్యంగారు, పండిత మోతీ లాల్ నెహ్రూగార్ల పేర్లను వంగరాష్ట్ర కాంగ్రెసుసంఘము వారు నూచించిరి.

మాల్వీ హమీదాలిగారి కేసు

రాయపూరులో విచారణ

124 ఏళ్ళకు

మాల్వీ హమీదాలిగారు రాయపూరులో మహాజన సమితియందు హాజరై జయిలు విషయమును గూర్చి మాల్వీ దుమ దేశీయ ప్రభుత్వప్రకటనము ఆస్తి పని సుడివినుందు లకు 124 ఏళ్ళకు కేసుచేయబడెను.

ఎం. సింగారవేలు సెట్టిగారి

రాజీనామా

చెన్నై నగర కాంగ్రెసు సంఘాధ్యక్షతను వదలుట

స్వరాజ్యపత్రికకు సెట్టిగారు వ్రాసిన లేఖ

నేను సంఘమును సరియైన స్థితిలోనికి కొనివచ్చుట చాల ప్రయత్నించుచుంటిని. అట్టిట నిజమేమిటో మాకు నిరీక్షించుచుంటిని. దానిని సంఘమువారు మూలబడవైచిరి. పనులు చేపట్టినను యథాప్రకారమే జరుగుచుండెను. ఎస్. శ్రీనివాసయ్యంగారి సలహా ప్రకారము నే నొక్కొకరియొంటిని. రెండునెలలు పడచెను. మనకు తెలియకుండనే కార్యాలయమును దాని బోర్డును ఎవరితో పోయెను. కొన్ని కారణములవలన 24 వ తేదీని సభజరుపరచినది నేను సహేతుకముగ కార్యకర్తల చుర్రుకానికి లేఖ వ్రాసితిని. మీరు వారేఖ నెదుటనుంచుకొని యే సభను జరిపితిరి. ప్రస్తుతము బామినమిద విడుదల యైన యొక సంఘసభ్యుడు కార్యాచరణను కేసుపట్టిన ప్రాత్యూహపరులకు అతకి 50 రూపాయల నిమ్మిట్లు నితిబాహ్యులకు నుత్తరపు చేసితిరి. సభ్యులు ప్రజలపట్లను ప్రజలసంఘ ధనముపట్లను కొంచెము బాధ్యతను చూపకుండ కృతహించుచుండటచే నేను రాజీనామా నిమ్మిట్లు యే కర్తవ్యము గాన నే నీ సభాధ్యక్షతవదిలి రాజీనామాను పంపితిని సింగారవేలు సెట్టిగారు స్వరాజ్యపత్రికకు వ్రాసిరి.

భాయి గురుదత్తసింగు గారి కేసు

కొమగటామారు స్త్రీమరువిషయమున విభావతులు అమృతసరులో విచారణ

అమృతసరులో మేజిస్ట్రేటు సింగారవేలు 124 కింద కేసును ఫిర్యాదుచేసి. సింగారవేలు గురుదత్తసింగు 216 ఫూలుస్కెపు షేజీల ప్రాత్యూహము విచ్చిరి. దానిని ఉరుదుభాషలోనికి భాషాంతరికరించుటకు మేజిస్ట్రేటు వుత్తరు విచ్చెను. సింగారవేలు కొంతమంది సాక్షులను పిలిపింపగారి పట్టికను సరఫరాచిరి. దానిలో పండిత మదనమోహన మాలవ్యా, జిన్నా, సర్ విలియం విస్సెంటు, బరద్వాజ్ మహారాజా రాజాద్వైతుసింగు, సావరను (హంకారు అధిపతి) కార్యకర్త) సాట్ (కొమగటామారు ఏజెంటు) రెండు (కేసుదారుని వారీకరలు) ఎమి (గేమనుఏజెంటు) గార్ల పేరులగుడ నున్నది. ఈసాక్షు లిపు డేచట నున్నావో వాజుబుచేసి తెలుపవలెను జూలై నెల 3 వ తేదీని వుత్తరపు లిఖించుచునది మేజిస్ట్రేటు ప్రభుత్వ న్యాయవాదితో చెప్పెను.

అమృతసరు వలంటీరులు

కల్లుమకాములవద్ద విక్రయనిరోధము

కారాగృహవాస శిక్ష

అమృతసరులో కల్లు సారాదుకాములవద్ద అమృతము జరుగుతుండ నిరోధించిని ఇటీవల కొంచుంది కాంగ్రెసు ఖిలాఫతు వలంటీరులను పట్టుకొని వారిపై కేసు చేయగా వారి కందరికిని 2 మొదలు 5 నెలలవరకు కారాగృహవాసశిక్ష విధింపబడెను.

ఖుర్దా మండలసభ

పండిత నెహ్రూగారి అధ్యక్షత

5000 మంది సభకు వచ్చుట

28 వ తేదీ సాయంత్రము 7 గంటలకు సభ ప్రారంభమైనది. పండిత మోతీలాల్ నెహ్రూగారును తమడకు మేర్వానీ (అలిఖురు) గారును ఖుర్దాకు వచ్చిరి. ఖుర్దా జిల్లాకు, సిటీ రైలుస్టేషనులు రెండింటిగాను వారికి గొప్పస్వాగత మియ్యబడెను. చాల దూరమునుండిగూడ వెళ్ళుచుంది వచ్చిరి. నెహ్రూగారి మారేగింది బహు తీసికొనివెళ్లిరి.

అధ్యక్షుడు గారు పండిత మోతీలాల్ నెహ్రూగారిని మహా వైభవముతో మారేగించి తీసికొనివెళ్లిరి. వీరుల నన్నటిని బాగుగా నలంకరించిరి. వీరులలో ప్రజలు నిండియుండిరి. చాల చోట్ల ప్రేక్షకులు నెహ్రూగారినిచూచి వైభవమును నిలుపజాలకపోయిరి. సభాస్థలమునందు ప్రతినిధులను ప్రేక్షకులను 5000 మంది యుండిరి. రాష్ట్రీయ కానసభ్యుడు నానక్కుడు గారు గూడ సభకు వచ్చెను.

మాల్వీ సత్యాగ్రహవాదులు

పి. ఎం. బాపయ్యగారి ఉపన్యాసము

జోసెపు బాప్టిస్టాగారి అధ్యక్షత

బా బాప్టిస్టా జోసెపు బాప్టిస్టాగారి అధ్యక్షత క్రింద జరిగిన సభలో మాల్వీ సత్యాగ్రహవాదులనాగుడు పి. ఎం. బాపయ్యగారు దుపస్కరించిరి. తాతాకంపెనేవా రీట్టుకు కట్టుట వలన కలుగులాభము మూలములకు కలుగునట్లు పోషుతోల్పిన నత్తలము. అసహాయాధ్వనమువలన ప్రయోజనము కలుగదు. అంతకంటె ప్రయత్నముసాధన ముండవలెను. మూలముల విషయమున ఆత్మశుద్ధివలన స్వగౌరవము లభింపను; అని బాపయ్యగారు నుడిచిరి. మహాగాల్పాల భీతికి ఘోరముల భీతికి భిన్నము. నేను జ్ఞాన్సాహిత్యమున సహాయోద్యమము నంగీకరింపక జ్ఞాన్సా సహితమును సహాయోద్యమమునే నేను కోరెనను. క్రైస్తవమతము జ్ఞాన్సాము కూడదని నిర్ధారము చేయలేక. జ్ఞాన్సాము నలంబింపవలెనయే తేటపరిచెను. ఇప్పుడు దోతన మవారు భావలతోచేరి బీదలను బాధించుచున్నారగాని ప్రభుత్వమే బీదలకు ధర్మ-పరులకకము కాలము తప్పక రాగలదని జోసెపు బాప్టిస్టాగారు నుడిచిరి.

రాజపుటానా కాంగ్రెసు సంఘము

డికంబరు నెలలో గయలో జరుగు దేశీయ మహాజన సభాధ్యక్షత దేశీయ విత్తరంజనబాను, భాయి గురుదత్తు సింగు, పండిత మోతీలాల్ నెహ్రూగార్ల పేర్లను రాజపుటానా కాంగ్రెసు సంఘమువారు నూచించిరి.

కలకత్తా సర్వెంటుపత్రిక

మానసప్రభు దావా

తీర్పు జూలై 4 వ తేదీని చెప్పబడును.

కలకత్తాలోని సర్వెంటుపత్రికపై తేడిన దావాలో తీర్పు 28 వ తేదీని చెప్పలేదు. జూలై 4 వ తేదీని చెప్పెదను.

రాజమండ్రి దేశభక్తుల కేసు

సీతానగరమున అరెస్టు చేయబడినవారు

చెద్దాపురమునకు తీసికొనిపోవుట

సీతానగరమున అరెస్టుచేయబడిన రాజమండ్రి దేశభక్తులగు పునులూరి కొడడ రామయ్యగారు మున్నగు వారి కేసు రాజ్ కోర్టులో విచారణ జరుగలేదు. చెద్దాపురములో విచారణ జరుగుటకు నిర్ణయించిరి. వారు చెద్దాపురమునకు వెళ్ళుచు 28 వ తేదీని మార్గశమున నర్సాపురమునకు వచ్చిరి. వారి అరెస్టు చేసి 15 దినములైనను వారి ననకలరముగ నొచ్చోటినుండి మరి యొకచోటికి మార్చుచున్నారేగాని విచారణభక్తికము తెల్పలేరి. వారిలో కొందరికి ఆరోగ్యము సరికాలేదు. రాజ్ కోర్టులో రిమి కిబ్బంది కలుగచేయబడెననియు తాటిపాకనుండి రాజ్ కోర్టుకు నడిపించి తీసికొనివచ్చి రిమి మలమూతములను స్వయముగ తీసివేసి ఆస్కారలను శుభ్రపరచుటకు గూడ నియమించినదియు వారు చెప్పి రిమి నర్సాపురమునుండి నేను (29) తిరిగివచ్చినది.

రాయవేలూరు జయిలులోనున్న ఆంధ్ర నాయకులు

కడలూరు జయిలుకు మార్పుట

గంపలగూడెం కుమారరాజువారగు శ్రీకొటగిరి వేంకట కృష్ణారావువారకు, నెల్లూరుజిల్లా వేంకటగిరివాస్తవ్యులు కటిక నేని కళ్యాణరావు, వేంకటరామారావు, రామమూర్తి, రంగయ్యవారయ్యగార్లను యీ నెల 24 వ తేదీని రాయవేలూరు నుండి కడలూరు జయిలుకు మార్చిరి.

మోసము లేని ఖద్దరు

చాల నమ్మకమైనది

కస్తూరుగారు దొంగకును

దక్షిణ కన్నడమునందు కొందరు దేశభక్తులు సదభిప్రాయముతో "ది చరకా స్పిన్సింగు వీవింగు కంపెనీ లిమిటెడు" అనుపేరుతో నొక సంఘమును కస్తూరుగారు (ఎస్. వి. రైల్వే) లో నేర్పరచిరి. అతడు అన్నివిధముల ఖద్దరు బట్టలను నేయించి అమ్ముచున్నాడు. ఈ ఏర్పాటు జరిగి మూడు నెలలు మాత్రమే యైనను చాలనుండి వీరిట్లు నడికముగా ప్రశంసించిరి. వీరి బట్టలలో ఎట్టిమోసమును లేదని పి. పి. నాయుడుగారు స్వరాజ్యపత్రికకు వ్రాసిరి.

ఆంధ్ర పత్రిక

1922-వ సం॥ జూన్ నెల 29-వ తేదీ

గురువారము

శాసనసభ ప్రవేశము

నూతన శాసనసభలలో బ్రవేశించి, యనుభవము గడించినవారు, వాని ప్రయోజన రాహిత్యమును కనుగొనుచున్నారు. జమ్నాదాసు ద్వారకదాసు, శేషగిరి అయ్యరుగార్లు తట్టిన సత్యమే, పలువురు శాసనసభ్యులకు గోచరించి యుండును. శాసనసభ్యులెల్లరును అసంతృప్తి జూపుచున్నారు గాని, ఒక్కఁడును ఉల్లాసము గనుపఱచినవారు గనుపింపరు. అన్ని రాష్ట్రములలోను వ్యవహారము దాదాపుగ నిటలునే యున్నది. మంత్రులలో గుసగుసలు బయలుదేరి చాలకాల మయినది. ద్వంద్వప్రభుత్వపద్ధతి విఫలమయ్యెనని, ఎల్లరును అంగీకరించుచున్న విషయమే. ద్వంద్వ ప్రభుత్వపద్ధతి పనిచేయదని, హిందూదేశమునందే గాక ఇంగ్లండునుండిగూడ మొర వినపించుచున్నది. ద్వంద్వప్రభుత్వవిధానమునకు, తమకు గాని, మాంటాగూగారికిని బాధ్యత లేదని, ఛెలమ్మిపర్థు ప్రభువుగారే సూచించియుండిరి. సంస్కరణముల మురిపెము తొలగిపోయినది. మాంటాగూ గారు ప్రభుత్వకార్యదర్శిపదవియందున్నంత కాలము, తీయనిమాటలు, పదగుంఢము, రాజకీయసిద్ధాంతములను ప్రతిపాదించి, ముకుళించుకొనిన మితవాదుల హృదయములను వికసింప జేయుచుండిరి. జాతీయవాదులు మాత్రము ఇందలి సందర్భములను గ్రహింపకబోలేదు. మాంటాగూగారికి జెప్పినను, ప్రజలకు చేకూరిన స్వపరిపాలనపు హక్కులు హుళక్కియని, వారు కనుగొనగలిగిరి. మాంటాగూగారు తమస్థానమును వదలిపెట్టుట, నూతనప్రభుత్వకార్యదర్శిగారి చర్యలును, విఠ్టరుటనుగారి ప్రసంగములును, మితవాదుల నావరించిన శ్రమను పటాపంచలు గావించెను. ఉన్నతోద్యోగములు భారతీయులకు సంక్రమించునని, మితవాదులు యిష్టించుచుండ, యూరపియును సివిలు సర్వీసు యుద్యోగుల కధిక సౌకర్యముల మెసగి, వారలను బుజ్జగించుటకు ప్రభుత్వకార్యదర్శి ప్రయత్నించుచుండెను. ప్రస్తుత సంస్కరణవిధానము త్వరలో మారి, ఎక్కువ మంచి సంస్కరణములు చేకూరునని మితవాద శాసనసభ్యులు గంపెదాశతో నెదురుజూచుచుండ, సంస్కరణ విధానమును మార్పుటకు వీలులేదని విఠ్టరుటనుగారు తెలియజెప్పిరి. దేశమునకు వాణిజ్యము స్వాతంత్ర్యము చేకూరినటుల భావించుచుండగ, అది శ్రమ యని విఠ్టరుటనుగారి ప్రసంగము సూచించెను. మిలిటరీ ఖర్చును తగ్గింప వీలులేదని విఠ్టరుటను గారు జెప్పటచే, ఆత పూర్తిగ సంతరించెను.

తామిక శాసనసభలలో గూర్పుని ప్రజలకు జేయదగిన యుపకారము లేదని శేషగిరి అయ్యరుగారికి స్పష్టమయ్యెను. బ్రిటిషు షేమలాభములకు ఇండియా షేమము బలియగుచున్నదని వారికి దోచెను. ఇప్పటి స్థితియే కొనసాగుచో, మితవాద జాతీయవాద పక్షములను రెండు పక్షములుండ నేరవనియు, జాతీయవాదుల పక్షమొక్కటియే దేశమున నుండుననియు, శేషగిరి అయ్యరుగారు కనిపెట్టిరి. బ్రిటిషు న్యాయబుద్ధియందు,

హిందూదేశమునకు విశ్వాసము దొలగెనని, అయ్యరుగారు వెల్లడిజేసిరి. మితవాదులలో మితవాదియగు జమ్నాదాసు ద్వారకదాసుగారికిగూడ సరి శోపలు గనుపించుటలేదు. ద్వంద్వప్రభుత్వ పద్ధతిని వెంటనే రద్దుజేసి, రాష్ట్రములందాను కేంద్ర ప్రభుత్వమునందును బాధ్యతను ప్రవేశపెట్టినగాని, దేశమునకు తరణోపాయము లేదని వారికి దోచినది. శేషగిరి అయ్యరుగారును, ద్వారకదాసు గారును, మాంటాగూగారు ప్రభుత్వ కార్యదర్శి స్థానమునందు లేనందుల కెంతయు గుండుచున్నారు. కాని, మాంటాగూగారి రాజీనామావలన, దేశమునకు లాభము గలిగినదని యే జెప్పవచ్చును. మాంటాగూగారింకను తమ పదవి నాక్రమించి యున్నచో, శాసనసభ్యుల కింత త్వరలో వివేకోదయము గలిగెడిది గాదు. మాంటాగూగారికి గల పద ప్రయోగ చాతుర్యము, వారికిని లేని పోని యాశలను పురికొల్పుచుండెడిది. నిజమెంత త్వరలో జెలిపినంత త్రేయస్కరము గదా? మితవాదులక ముందేమి జేసెదరో తెలియదు. కాని, వారికి గలిగిన నిరాశబట్టి జాతీయవాదు లొక గుణపాఠమును నేర్చుకొనవలెను. వీరిలో కొందరు, తమ దీక్షను చివరవరకు కొనసాగింపక, సందియములకును, అనుమానములకును లోనగుచున్నారు. శాసన సభలలో బ్రవేశించిన, నేమియో ఘనకార్యము జేయవచ్చునని భావించుచున్నారు. శాసనసభల బహిష్కారమును నిశ్చయించిన నాటికిని ఇప్పటికిని పరిస్థితులలో భేద మంతగ గనుపింపదు. జాతీయవాదుల నిశ్చయము, సరియగునదని ఇప్పుడు మరింత దృఢపడుచున్నది. శాసనసభలలో జేరి తలక్రిందులు జేయగలమని వానిలో బ్రవేశించినవారు సయితము నేడు తమ నిస్సహాయతను సందేహమున కవకాశము లేకుండ ప్రకటించుచుండ, క్రొత్తవారు వానిలో బ్రవేశించి ఏమి జేయగలుగుదురు?

సంస్కరణశాసనము, అన్నివైపులను నిరోధించియుండ ఆహ్వానముల దాటుటకు సభ్యుల కవకాశము లేదు. ఈ సంగతిని, కాంగ్రెసుపక్షము వారు మొదటనే గ్రహించిరి. శాసనసభ్యుల యనుభవములు ఈ విషయము నిపుడు దృఢపరుచుచున్నవి. నూతన శాసనసభలలో జేరి బనిచేసిన శ్రీనివాసయ్యగారు, బెంగుళూరును దుపన్యసించుచు, స్వరాజ్యమును సంపాదించుట కడుగుదీసి యడుగుబెట్టుట యసంభవమనియు, శాసనసభలు స్వరాజ్య సంపాదనమునకు ఎంతమాత్రము పనికిరావనియు, విన్నవించిరి. ఇట్టి నిదర్శనముల నెదుట నుంచుకొని, జాతీయవాదులు కొందరు తా మింతవరకును దృఢమానసముతో కొనసాగించిన శాసనసభా బహిష్కారదీక్షను విడనాడుట, బలహీనతను సూచించునే గాని, వేరులాభము గలిగింపజాలదు. గాంధీమహాత్ముడు నిరూపించిన యంశములలో దేనిని జయప్రదముగ కొనసాగించినను, స్వరాజ్యము చేరువుకు వచ్చియుండెడిది. ప్రజలకు ఇంతవరకును నాయకత్వము వహించుచున్న న్యాయవాదులే తమదీక్షను విడనాడి, స్వసౌఖ్యమును ప్రధానముగ భావించి, తమ బలహీనతను వెల్లడించిరి. ఆంగ్ల విద్యాధికులకు తగు మనోనిశ్చయమును, దృఢవ్రతమును, లేవని వెల్లడియయ్యెను. వారికి అలపడిన విద్యయే ఇట్టిదస్థితికి కారణమయ్యెనని విదితమగుచున్నది. అందుచే దేశవిమోచనముకొరకు, వారిని మాత్రమే నమ్ముకొని లాభము లేదని, గాంధీమహాత్ముడు గ్రహించి, ప్రజలెల్లరును అవలంబింపదగిన

నిర్మాణకార్యక్రమమును నిరూపించెను. నిర్మాణకార్యక్రమమును జయప్రదముగ నెరవేర్చుటలో, నిరాకరణకార్యక్రమాంశములు తప్పక సఫలమగును. పంచాయతులను నెలకొల్పుట వలన, న్యాయస్థానబహిష్కారము కొనసాగును. జాతీయ పాఠశాలలను నెలకొల్పుటవలన, విజాతీయవిద్యా బహిష్కారము ఫలించును. స్వదేశవస్తునిర్మాణమువలన విదేశవస్తుబహిష్కారము సఫలమగును. అస్పృశ్యతాదోష నివారణవలన, జాత్యైక్యత సిద్ధించును. నిరాకరణము, పరావలంబనవ్యామోహమును తొలగించుటకు తోడ్పడుటయే గాక, నిర్మాణావశ్యకతను నిరూపించెను. నిర్మాణమువలన, నిరాకరణోద్దేశము సఫలమై స్వరాజ్యము సిద్ధించును.

నిరాకరణము, నిర్మాణము, ఆవినాభావసంబంధముగలవి. శాసనసభలలో మరిల బ్రవేశించుట, నిరాకరణోద్యమముభోద్యోగమునకు భంగకరము. దానియందు ఆవిశ్వాసమును సూచించును. స్వసామర్థ్యమునందు నమ్మకము లేనటుల గోచరింపజేయును. ప్రస్తుత సమయమున దిట్టి యవిశ్వాసమున కెంతమాత్రము తావులేదు. నిరాకరణోద్యమము ఆహింసను పెంపొందించి, నిర్మాణశక్తిని వృద్ధిజేయుచున్న దనుట నిర్వివాదాంశము. ఓరిమి తో బనిచేసినకొలదియు, స్వరాజ్యము సమీపించుచుండు ననుట కేమాత్రము సందియము లేదు. శాసనసభాప్రవేశమును గూర్చి యీ సమయమున యోచించుట యవసరము. భారతీయులు తమ దృష్టినింతను నిర్మాణకార్యక్రమముపై కేంద్రీకృతము చేయవలయును. అందు ముఖ్యముగ కద్దరు నిర్మాణమునకై తమశక్తిసంతను భారబోయుట యత్యవశ్యకము. నైహూకమిటివా రేతెంచునప్పటికి, ప్రతిరాష్ట్రమును తనధర్మమును ప్రశంసార్థముగ నిర్వర్తించుచుండుట మేలు. అన్యచింతల కిప్పుడు తావులేదు. సంస్కరణములును, శాసనసభలును, నిష్ప్రయోజనము లని, ఇదివరకే స్థిరపడెను. సామ్రాజ్యశాసనసభ్యుల ప్రతిపాదనములు, సందియముల నెల్ల బోద్రోలి, నిర్మాణకార్యక్రమమును త్వరలో పూర్తిజేయుటకు ప్రజలకు విశేషప్రోద్బలము గలిగించునని నమ్మెదము. శేషగిరి అయ్యరుగారి యభిప్రాయప్రకటనము, మద్రాసు మెయిలు పత్రికకు రోషమును పుట్టించుట వింతగాదు. మితవాదులను బుజ్జగించుచుండిన ఆంగ్లో హైందవపత్రికలకు, వారి ప్రస్తుతభావములు ఆశ్చర్యమును గలుగజేయకమానవు. ఇక నయినను, శాసనసభ్యులును మితవాదులును, సంస్కరణములపై యాశను వదలి, నిర్మాణకార్యక్రమము సఫలమగుటకు తోడ్పడుచు, దేశమునకు మేలు జేసినవారగుదురు. తమ గౌరవము దక్కించుకొందురు. శేషగిరి అయ్యరుగారు రూపించినటుల, దేశమునందు జాతీయవాదపక్ష మొక్కటియే ప్రబలి పనిజేయుచో, హిందూదేశభీష్మము వెంటనే నెరవేరుటకు సందియ మేమయిన గలదా? కేవలము నిరాశను, అసమ్మతిని వెలిబుచ్చిన మాత్రమున, మితవాదులు తమ ధర్మమును నెరవేర్చజాలరు. సంస్కరణములలో తమకు నమ్మకము పూర్తిగ దొలగినయెడల, శాసనసభలను విడనాడి, పరావలంబనమును మాని, స్వతంత్రముగ పాటుబడుటయే వారి కర్తవ్యము. అందుకు మారుగ, మెయిలుపత్రిక జెలిపినటుల వారు ముందు సింహమువలె గర్జించి, పిమ్మట సరిపెట్టుకొనిపోవుటచే, తమ గౌరవమును పూర్తిగ గోల్పోవుట తథ్యము.

బాధ్యులెవరు ?

సంయుక్త రాష్ట్రములలో మితవాదులకును తాలూకాదార్లకును జరుగుచున్న వివాదము, కడు చిత్రముగనున్నది. గవర్నరుగ సర్. హార్కోట్ బట్లరుగారి పరిపాలనాకాలమును ఇంకను విస్తరింప జేయవలెనని తాలూకాదార్లు విశ్వప్రయత్నముల గావించుచున్నారు. ధనవంతుల సభిమానించి, సర్ హార్కోట్ బట్లరుగారు రయితులను నష్టపరచి రను నభిప్రాయము సామాన్యముగ వ్యాపించి యున్నది. మితవాదులు సయితము ఈ యభిప్రాయ మునే కలిగియున్నారు. గవర్నరుగారి పరిపాలన కాలపరిమితి విస్తరించుటకు వా రంగీకరించుట లేదు. ఇందువలన, మితవాదులకును, తాలూకా దార్లకును కలహ ముండుచున్నది. బట్లరుగారు తీవ్ర నిష్పంధముల నవలంబించి, ప్రజలలో నశాంతిని ప్రబలజేసిరనియు, అట్టివారే ఇంకను నిలిచియుండుట భావ్యముగ లేదనియు, లిబరలుపక్షమువారు సూచించిరి. ఇందులకు జహంగీరాబాదు రాజుగారు ప్రత్యుత్తర మొసగుచు, బట్లరు ప్రభుత్వమువారు తీవ్రనిష్పంధములకు బాధ్యు లగుచో, ప్రభుత్వము నందు సభ్యులగు మితవాదమంత్రులుగూడ ఇందుకు సమానబాధ్యులే యని, తేటపరచిరి. మంత్రులు గూడ ప్రభుత్వపద్ధతి నంగీకరించినటులు, వెనుక సూచించబడెను. వారితో యోదించియే నిష్పంధ పుట్టుత్తరువులను ప్రభుత్వమువారు ప్రచురించి నటులు, జహంగీరాబాదురాజుగారు తెలుపుచున్నారు. మితవాదపత్రిక యగు లీడరు పత్రిక, ఈ యారోపణను నిరాకరించుచున్నది. క్రిమిసలు లా సవరణచట్టము, మంత్రుల యంగీకారముతో ప్రవేశపెట్టబడినటులు, లీడరుపత్రిక యొప్పుకొనుచున్నది. కాని, విచక్షణ లేని అరెస్టులకును, పోలీసు జులమ్ నకును దౌర్జన్యము నేకోశమునను ఆపాదించ వీలులేని పండిత మోతీలాల్ నైహూవంటి సుప్రసిద్ధనాయకుని అరెస్టునకును, మంత్రులెంత మాత్రము బాధ్యులు గారనియు, లా ఆర్డరు పోలీసు జులులు శాఖలపై యధికారము గలిగి, కార్య నిర్వాహకసభయందు సభ్యులుగ నున్న మహమ్మదాబాదు రాజుగారే ఇందుకు సంపూర్ణ బాధ్యతను వహింపవలెననియు, లీడరుపత్రిక యధిక్షేపించుచున్నది. ఈవివాద మెటుల అంతమొందునో, తుదకు మితవాదుల పట్టునెగ్గునో, లేక జహిందారుల పట్టునెగ్గునో, తెలియదు. కాని, కొన్నిసంగతు లిందు వలన విశదమగును. లా, ఆర్డరు శాఖలను కార్య నిర్వాహకసభలోని భారతీయుని పరము జేసినను, నిర్బంధవిధానతీత్రత ఏ మాత్రము తగలేదు. యూరపీయను లయినను భారతీయులయినను అధికారవర్గ యంత్రమున జేరినవీమ్మట, ఆ యంత్రము ననుసరించి తిరుగకతప్పదు. ప్రభుత్వ పద్ధతులు మారనంతవరకు ఉద్యోగు లెవరయినను నొక్కటియే. మహమ్మదాబాదు రాజుగారు కొంత కాలము క్రిందట, కాంగ్రెసు సభ్యు లని గ్రహించినపుడు, ఈ విషయమునందుగల యథార్థ మింకను బాగుగ గోచరించును. మరియొక సంగతి. మంత్రులకు, తీవ్ర నిష్పంధ విధానము స్వయముగ రుచింపక పోవచ్చును. కాని క్రిమిసలు లా సవరణచట్టమును ప్రవేశపెట్టుటకు వారంగీకరించినపుడు, దాని ప్రయోగము వలన కలిగిన ఫలితమునకు వారు తమ బాధ్యత నెటుల దోలగించుకొనగలరు? ద్వంద్వప్రభుత్వపద్ధతిలో నున్న కష్ట మిదియే. అధికారవర్గము చేసేకి పనులకు మంత్రులవర్గముగూడ తల యాడించుచుండవలెను. ఈ కారణముచే, సంస్కరణములను ప్రవేశపెట్టిన దాదిగ జన్మ

స్వాతంత్ర్యనిరోధము తగ్గుటకు మారుగ మరింత విస్తరించెను. మున్నెన్నడును లేని నిర్బంధములు ప్రజలపై ప్రయోగింపబడజొచ్చెను. మితవాద మంత్రులు, నిర్బంధముల బాధ్యతను వహింప నెల్లనిచో, తమ పదవులను విస్మరించి బయట పేనుట కన్న వేరు మార్గము గనుపించదు. లోలోపల కుండుటవలన లాభ మేమాత్రము గలుగదు. సామ్రాజముల యపజయము ఇదివరకే వెల్లడియైనది. తాము వెలుపలికి వచ్చుటచే నది బయల్పడునని, మితవాదమంత్రులు విచారింప నవసరము లేదు.

దండనపద్ధతులు

సహాయ నిరాకరణోద్యమము తగ్గిపోవుచున్నదని భావించిచేవారు, అధికారు లవలంబించిచేడి తీవ్రదండన పద్ధతుల గమనించుట యుక్తము. వీనిని బట్టి, స్వరాజ్యోద్యమము బలపడు చున్నటుల స్పష్టమగును. ఉత్కళ రాష్ట్రనాయకులగు పండిత గోప బంధుదాసుగారిపై క్రిమిసలు లా సవరణ చట్టము క్రింద రెండు వత్సరములశిక్ష విధింపబడెను. వారిది వరకే 144 శిక్షనుక్రింద శిక్షితులై జులులులో కాలము గడుపుచున్నారు. చెన్నపురిలో యం. యస్. సుబ్రహ్మణ్యయ్యగారికి నిన్నటిదినము ఒక సంవత్సరము శిక్ష విధింపబడెను. పంజాబునందు రావల్పిండిలో మద్యపానమునకు పిక్కిటింగు జేసినందులకు పలువురు శిక్షింపబడిరి. సింధురాష్ట్రము నందు, హిందూపత్రికాధిపతి యగు మహారాజ లోకరామ్ అను వారికి రాజద్రోహ నేరముక్రింద పదునెనిమిది మాసముల శిక్ష విధింపబడెను. హిందూపత్రికా సుపాదకు లింతవరకును అయిదు గురు శిక్షింపబడిరి. యంగుఇండియా, ఇకాడిపెక్ డెంటు, వందేమాతరం, మొదలగు పత్రికల కిట్టి గౌరవ మిది వరకు చేకూరి యుండెను. దేశమునందలి పలు భాగముల నుండి ఆసదినము ఇట్టి నిర్బంధవార్త లరుదెంచుచున్నవి. దేశమునకు అధికారు లీ తీరున మెసగుచున్న శిక్షణము, స్వరాజ్యము త్వరలో సిద్ధించుటకే తోడ్పడగలదు. నిరాకరణోద్యమమున కీ నిధమున బలము గలిగించుచున్న అధికారు లెల్లరును, హిందూదేశమునకు మేలుచేయుచున్నటులనే భావింపవచ్చును.

డాక్టరు స. ప్రాగారి రాజీనామా

ఇండియా ప్రభుత్వమునందు న్యాయసభ్యుడగు డాక్టరు స. ప్రాగారు ఆరోగ్యము నిమిత్తము తమ పదవికి రాజీనామా నిచ్చుచున్నటులు, ప్రభుత్వము వారు ప్రకటించిరి. వారికి సిమ్లాగాలి సరిహద్దులేదట. సిమ్లాగాలి స. ప్రాగారికి సరిహద్దులేనవచ్చును. కాని వారి రాజీనామాకు ఇది యొక్కటియే కారణమో, లేక ప్రస్తుత నిష్పంధముల గాలి గూడ వారికి సరిహద్దులేదేనో తెలియదు. సాధారణముగ, అధికారుల రాజీనామాలకు, ఆరోగ్యభంగమే కారణముగ సూచింపబడుచుండును. కొంత కాలమునకు ఇతర కారణములు గూడ వెల్లడియగుచుండును. స. ప్రాగారి విషయమున గూడ నిట్టి సందర్భము లేమయిన గలవేమో ముందుగాని తెలియదు. డాక్టరు స. ప్రాగారు సుప్రసిద్ధన్యాయవాదులు, కడు సమర్థులు. ఇట్టి వారు ఇండియా ప్రభుత్వమున చేరినను, దేశమునకు మేలు జేయలేకపోయిరి. నిరంకుశపద్ధతులను నూన్సింపజాలకపోయిరి. స. ప్రాగారు మితవాదులయ్యగు, అధికారవర్గమును మరల్చజాలకపోయిరి. శంకర్ నాయరుగారు ఇదివరకు రాజీనామా నిచ్చియుండిరి. డాక్టరు స. ప్రాగారిపుడు రాజీనామా నిచ్చుచున్నారు. ఎంతటి సమర్థులయినను ఎంతటి యుదారాభిప్రాయముల గలవారయినను కార్యనిర్వాహకసభలో బ్రవేశించి, తమ

నిస్సహాయతను కనుబొమ్మచుచున్నారు. సంపూర్ణ స్వపరిపాలనము సిద్ధించినగాని, ప్రస్తుత దుస్థితి మారిపోవ దని, అనుభవపూర్వకముగ ప్రజలకిప్పుడు తేటపడుచున్నది.

సివిలుసర్వీసు కుటుంబముల పెన్షను నిధి

ఈ నిధి సివిలుసర్వీసు యుద్యోగుల కుటుంబముల లాభము నిమిత్తము నెలకొల్పబడినది. దీని యందు, యూరపీయను యుద్యోగులు భారతీయోద్యోగులను తారతమ్యములేదు. హైందవ సివిలు సర్వీసు యుద్యోగులు పలువురు ఇప్పుడు బయలుదేరుటచే, ఈ నిధిని యూరపీయనుల లాభము నిమిత్తముమాత్ర ముప్రయోగింపవలయునని, జేవి సనుగారు కామన్సునభలో గోరిరి. తమ వెనుకటి నిర్ణయమును ఇండియా ప్రభుత్వము. వారు రద్దు జేసెదరా యని యడిగిరి. ఇట్టి విషయమున నయినను వికటరుటనుగారు ఖండితముగ బదులుజెప్పక, తా నిపుడేమియు జెప్పజాలనని బలికెను. దీనిని బట్టి జేవిసనుగారి సూచన, వికటరుటనుగారికి లోలోన నిష్టమేయని యూహింపవచ్చును. వికటరుటనుగారు, యూరపీయను సివిలుసర్వీసుయుద్యోగుల పాలిటికి కల్పితరువగుచున్నటుల స్పష్టము.

బందిపోటు నేరము

395 హిందూ శిక్షాస్మృతి సెక్షన్ క్రింద అమృతపరములో లాల్ అన్నయవాధుగా నొకవిత నేరమును విచారించుచున్నాడు. ఈ నేరములో మొదట 38 ముద్దయులుగలరు. కాని 27 గురు ముద్దయులమీద పిర్యాదుకోర్టు ఇన్వెస్టిగేషన్ తోప సహరించుకొనబడెను. తక్కిన 11 గురు ముద్దయులు నిలిచిరి.

ఫిర్యాదు వివరములు

దుర్గదాసుగారిచే ఇట్లు తెలియజేయబడినది. కోట గ్రామములో అమృతపరపు జిల్లాలో తరకతాపీలో నున్న మహమ్మదఖాన్, ఆ గ్రామమందున్న హిందువులు అందరినను ఒక సంఘమును స్థాపించిరి. ఆ గ్రామములో సివిలు క్రిమిసలు నేరములను న్యాయస్థానములకు బోసేయక ఆ గ్రామములోనే విచారించి పరిష్కారముజేయుట ఆ సంఘముయొక్క ఉద్దేశ్యములలో నొకటి. ముద్దు సాధుసంగు ఈ సంఘమున కధ్యక్షులు. ఇంకొక ముద్దు రామరత్నము కార్యదర్శి జవహర్ ము 18 తేదీని ఒకానొక సాయంకాలము సాక్షి ఆ గ్రామమందున్న కోజలతో తగవుపడెను. అప్పుడు కోజలు ఇతనిని దిట్టికొట్టిరి. ఆ మరుసటిదినమున తిట్టులను దినినట్టియు కొట్టబడిన సాక్షి ఆనరి మేష్ట్రీటుకోర్టులో వీరిపై ఫిర్యాదు దాఖలు జేసెను. సమనులు బారి ఆ యనవి. దీనివెనుక వై సంఘమువారు సాక్షిని తమయొద్దకు పిలిపించిరి. కోజలు గూడ ఆక్కడయుండిరి ఆ సంఘమువారే ఈ తగవును పరిష్కరించుటకు బాను కొన్న పుడు ఎందులకు మేష్ట్రీటుకోర్టు కెక్కిరించి మందలించిరి. కోజలతో రాజీనామా జేసుకొనవలయునని సాక్షితోజెప్పి అట్లు జేయుటను చిక్కులుపాలు జేసెననునయు గ్రామమునందే తరుచుగొట్టెదమనియు భయపెట్టిరి. తక్షణము ఆ సాక్షి దుర్గదాసు రాజీకంగీకరించెను. రాజీనామా కోజలు, సాక్షి దుర్గదాసుగార్ల చే సంతకము జేయుడెను. న్యాయస్థానము కేసెందులకు సాక్షి ఒక రూపాయ జరిమానా నీయవలెనని. అట్టియున్న సంఘ బహిష్కారము జేసెనను భయపెట్టిరి. సాక్షి ఆ రూపాయ నిచ్చిసేసెను. ఇకముందువారెవరును న్యాయ స్థానములకు బోకుడదని మందలించబడిరి. వై సంఘములో 38 గురు సభ్యులుగలరు. వీరి అందరిపై నేరము మోపబడెను. కాని తుదకు 6 గురు మాత్రమే ముద్దయులు జేయబడిరి.

ప్రాంసు పునర్నిర్మాణము

పారిసు, జూన్ 28:— సెనెట్ సభి ప్రకారము ప్రాంసు నందలి పబ్లికునర్వేయన్మిర్మాణమునందు జగ్జునీ పార్లమెంటుకు గురించి ఆంగ్ల పరామ ప్రధానమంత్రి జూకోస్ (పబ్లికునర్వేయన్మిర్మాణము) సభ్యులను ప్రాంసునందు హైకోర్టునెల్లెక్కడ వర్చు, కాలనలు రెండు మొదలగు నవి నిర్బంధితము. ఇందుకు 18 శిక్షి మిలియన్ల ప్రాంతులు క్షయమగును. సామానులను, పరిశ్రమను జగ్జుని సభము చేయవలెను. నవ్యభివృద్ధి సంఘమువారిందుల కంగీకరించెదరు.

దేశ విశ్రుతులు

భారత వ్యవహారములు

పార్లమెంటును చర్చ

ప్రధానమంత్రి ప్రసంగము

లండను, జూన్ 27:- ఆంగ్లదేశమున ఈ దినమున పార్లమెంటు ప్రేక్షకుల గృహలోకి మామూలుగా ప్రేక్షకుల రానిది. కాని ద్వారాపాలకులు మాత్రము జాగ్రత్తతో పరిశీలించుచుండిరి.

లాయడు బార్ని గారు మామూలుగా అయినా సమాఖ్య ప్రసంగించిరి. ప్రభాస్వాత్యవాదులనుండి ఫోటోగ్రాఫులను తీసివేయవలయునని ఆయన ప్రభుత్వమువారి విశ్వాసాన్ని ప్రకటించిరి. ప్రభుత్వములను వెల్లడికాగవు అనివారు నడిచిరి. లాయడు బార్ని గారి యువస్వాసాంతవాక్యము ద్వంద్వార్థము క్రిమునందెను. సంధియొడవడి ప్రకారము దక్షిణవర్తం దుప్రభుత్వమువారిని ప్రవర్తింప జేయలేని యెడల మంత్రిగ్రమును-కులాశీకామా నొనగడచిని సాధారణ యర్థము వివరించునని మంత్రిగ్రమునుగూడ కల్పింపవచ్చును.

వీరియెట్లు జరిగిన సంధి రాయబారములు మాత్రము విఫలములు గావేదని లాయడు బార్ని గారు నడిచిరి. పరిణామ సమయమున ఆ రాజక పరిస్థితులు సంభవించుట సాధారణమే. కాని తాత్కాలిక ప్రభుత్వమువారి సమర్థులను పరిష్కరించు విధమును కాదని (1920) పీకరముగన్నది, కృత్రిమ భవపాణములు రక్షణ తీర్పున గనన్నది. తాత్కాలిక ప్రభుత్వమునకు ప్రజల బలము జేకూరెను. అందుచే వారు ప్రతిపాదనలను స్వల్పగాన గదిచేయవలెను.

సంధియొడవడిక వైర్లందు వారిత నిర్లక్ష్య మొనర్చినను తూర్పు భావము వహించియుండ వలెనని నేనుగూడలేదు అన్నివర్తముల వారియెడలను నిష్పక్షపాతముగ కృతజ్ఞులై పరిశీలించుట అవసరమని ఆలస్యప్రభుత్వమువారిని గోరుచుంటిమి. సంధియొడవడిక నిశ్చయముల ననుసరించి ప్రవర్తింపవలెనని దక్షిణ వర్తందు ప్రభుత్వమువారిని గోరుచుంటిమి. ఈ ప్రయత్నములందు మంత్రిగ్రమువారు విఫలమైనయెడల సభవారే చర్చదీసికొనవచ్చును. ఫోటోగ్రాఫులను గురించి ప్రభుత్వమువారి అభిప్రాయములను తాత్కాలిక ప్రభుత్వమువారి కరిగించితిమి. ఈ విషయమై తాత్కాలిక ప్రభుత్వమువారు మొదట చర్చదీసికొనెదరు.

వైహార్లుయొనపాదన.

ఆయిర్లందు విధానమును తిరస్కరింపవలెనని వైహార్లు పక్షమువారు దెచ్చిన యుపపాదనము 882 మంది సభ్యులచే యోదించబడెను. 75 గురు మత్రమే యనుకూలముగ సమర్థులు నిచ్చిరి. అట్లు యూనియన్లు, వైహార్లు మాత్రమే ప్రతిపాదనముగ సమర్థులు నిచ్చిరి. ఇండియన్ లిబరలు రాబర్టుసిని ప్రభువు, వోటు జేయలేదు. కార్మిక పక్షములో సగము ప్రభుత్వమువారిని బలపరిచి. మిగిలినవారు పార్లమెంటును వైహార్లుగారి ప్రసంగము

చర్చిలుగారి ప్రసంగము

చర్చిలుగారి యధ్యక్ష యుపన్యాసము వలన అంతవరకు అటునిటు నూగులాడుచున్న సభ్యులు ప్రభుత్వపక్షమున జేరిరి. అందు వైహార్లు వరాజకులైరి.

పార్లమెంటునం దెట్టి ఫలితములు గలిగినను ఈ యుపన్యాసములను దక్షిణ ఆయిర్లందునందు మాత్రము కృతీక ఫలితములు గలుగజేయుననెనా యని లిబరలు పక్షము ఫలితము చూచుచు.

రాజకీయఖిలుదీలు

లండను జూన్ 27:- కామన్సు సభయందు వెజ్ట్మన్ గారికి ప్రత్యుత్తరమిచ్చుచు వింటర్లను ప్రభుత్వమునడిచెను. రాజకీయ నేత్రములందరూ భారతదేశమున ఇంతవరకును నిష్పాదించబడిన పారిశుభ్యము భారత ప్రభుత్వమువారు త్వరలో పంపెదనని నమ్ముచున్నాను. ఈ సంఖ్య 400 కన్న వెక్కువ యుండవలదు. 20000 సంఖ్య యవశ్యము.

విచారణ జేయు మాజీస్ట్రేటు కమిటీమెంటువారుంటు నంటు కమిటీడు ఉత్తర తిగతివాడో తక్కువ తరగతివాడో దెలుపవలెనని ఇటీవల లాహారు ప్రాంతమువారు గావించిన యుత్తరపునందలి వివరములను దెలుపవలెనని సర్ చార్లెస్ యేటుగాన ప్రశ్నించెరి. ఈ వివరములను పంపవలసినదని భారత ప్రభుత్వమువారిని గోరవచు వింటర్లను ప్రభుత్వము వారి నిశ్చయముల ప్రకారము కమిటీకులరగతి నిర్ణయించబడునని దెలిపెరి.

భుత్వమువారిని గోరవచు వింటర్లను ప్రభుత్వము వాద్యమిచ్చుచు పంజాబు ప్రభుత్వము వారి నిశ్చయముల ప్రకారము కమిటీకులరగతి నిర్ణయించబడునని దెలిపెరి.

ఇటీవల భారత ప్రభుత్వములందు దామోరంపబడిన యనియు ఆ ట్రేయింగువల దాని మార్పులకు పీలు ప్రభుత్వ ప్రయత్నింపవలెననియు సర్ చార్లెస్ యేటు గారు కోరిరి.

పీలు ప్రభుత్వము వారిని మాన్యుట కట్టిపీలును లేదని వింటర్లను ప్రభుత్వము బలికెను. ఇది పంజాబు కాదనని భవారి యధికమున నున్నది. వీరిని మార్చవలెనని పీలు ప్రభుత్వము గోరట అసంభవ నని తెలిపెరి.

వి. సి. ఎస్. కుటుంబముల మిచ్చనునిధి

జీవనముగారు వి. సి. ఎస్ కుటుంబముల మిచ్చనునిధిని గురించి ఇటు తెలిపెరి.

ఇండియను కమిటీను కటు బహింపున నిని గురించి ఆకాఖలాని భారతీయ యద్యోగులకును ఆ గ్లోబ్యోలకును అపాపా గలుగుచున్నది ప్రస్తుతము చాలచుండిభారతీయులు ఈకాఖలానికి జేరుచున్నాను. భారతీయద్యోగుల కటుబహింపునకును, ఆ గ్లోబ్యోలకుల కటుంబ పరిస్థితులకును చాలభేదము గలదు. అందుచే నీ నిధియొక్క లాభములను ఆంగ్లేయద్యోగులకు గూడ వర్తింప జేయుట యుచియు ఈనిధిని వెంటనే యూరపీయను భారతీయ కమిటీనుగ విడదీసి రెండుకాఖల ఆదాయ వ్యయములను జేరుగ నుంచుట యుచియు.

దానియను నిధిగోరే విచారించితినియు, ఈవిషయమై ప్రస్తుతము కమిటీయొక్క దెలుపుటకును పీలు లేదనియు వింటర్లను ప్రభుత్వము తెలిపెను.

ఈ నిధికి దాదాపు ఆంగ్లేయ ప్రభుత్వము ఆంగ్లేయులే విరాళముల న పిని భారతీయులు చాల స్వల్పముగ మాత్రమే నొసంగిరియు జీవనముగారు నడిచిరి.

భారతదేశమున ఆంగ్లేయ పాఠశాలలు

వాడింటును గారికి ప్రత్యుత్తరమిచ్చుచు భారతదేశమున ఆంగ్లేయ పాఠశాలలని యుపాధ్యాయుల జేతనము నెక్కువ చేయుటకు ప్రస్తుతము పీలులేను. ఇంగ్లండు భారత ప్రభుత్వము వారు గ్రాంటుల నెక్కువ జేకవలసియుండును. ఈ విషయమై భారత ప్రభుత్వమువారికి దెలిపెదరు.

యూనివర్సిటీలుగల ప్రదేశములందు ఆంగ్లేయ పాఠశాలల నిర్మించుటకు గురించి ప్రత్యుత్తర మిచ్చుచు ఆంగ్లేయ ప్రదేశములందు కొంతవరకు మాత్రమే పాఠశాలలు గలవలసివడినెను. భారతీయులనే ఇందు జేర్చుకొనవలెనని నిశ్చయము లేదు. ప్రత్యేక కర్ణమువారికి ప్రత్యేక పాఠశాలలు నిర్మించుటకు తగిన భవసౌకర్యములు లేవు. ఇటీవల సాక్ష్యములకొరకు గవనము జేయు వారి నూచనలను ప్రభుత్వమువారు సానుభూతితో గమనించెదరు.

సమాన ఆదరణము

భారతదేశమున వివిధకాఖలం దుద్యోగములలో నున్న ఆంగ్లేయుల నందరకును మిచ్చులం దొకేవిధముగ వాడరింపవలెననియు మెడికలు సర్వీసువారికిని సివిలు సర్వీసు వారికిని మిచ్చు లొకేవిధముగ నొసగవలెననియు హాగీ గారు కోరిరి.

ఇటీవల ఇల్లందులవలన బాధపడునది ఒక్క మెడికలు సర్వీసువారే కాదనియు ఆయినను ఈ విషయము నంతన విచారించుననియు వింటర్లను ప్రభుత్వము తెలిపెను.

రమ్యా సమస్య

హేగు జూన్ 27:- రమ్యాను ప్రతినిధులు హేగునందు జేరిరి.

లిట్టివాపు గారిని ద్వంద్వ ప్రశ్నింపగా లి నేనుగారి విరామము తాత్కాలికము మాత్రమేయని దెలిపెరి.

హేగు సమావేశమున వివాదము బులుము విషయము మాత్రమేగాని రమ్యా ప్రభుత్వము గాదు. రమ్యాను ప్రతినిధులు సిద్ధాంతములను చర్చించుటకు గాక కర్ణహారమును జరుపుటకు వచ్చిరి. జెనోవా సమావేశ సమయమునకంటె రమ్యాను ప్రభుత్వ పరిస్థితులు దృఢతరముగ నున్నవి. కొలదివారములలోనే మంచి పంటలు పండును. అందుచే అవారబాధ తగ్గును. ఇతర రాష్ట్రములలోగల యెడల వైయములను సగమునకు కల్పించుటకు ప్రభుత్వమువారు ప్రయత్నింతురు అని వారు దెలిపెరి.

రధనోగారి హత్య

బెర్లిను, జూన్ 27:- డాక్టరు రధనోగారి యంత్యక్రియల సంబంధమున నెట్టి అసందర్భములను జరుగలేను. ప్రజలలో చాల తక్కువవరకు విచారించునాములను గన్నవదిరి.

రధనోగారి హత్యసంబంధమున 55 గు రచ్చెనుజేయబడిరి.

లిస్సాకు శిలావిగ్రహముగద్దండ్లి పోరాడను నుత్తరపున ప్రభాస్వాత్యపక్షమువారు తిరస్కరించుటచే పోలీసువారు వారివైకుపాకులు ప్రేర్చిరి. ప్రజలలో నొకడు మరణించెను.

శాస్త్రీగారి పర్యటనము

పార్లమెంటులో మిచ్చు

మెంబరు, జూన్ 27:- ఆస్ట్రేలియా కామన్సు ప్రభుత్వమువారు ఈ దినమున శాస్త్రీగారికి పార్లమెంటు భవనమున విందొసంగెరి. ప్రభుత్వసభ్యులు పార్లమెంటు సభ్యులు, వ్యాపారాధీశులు, నైతిక, నాకాధికారులు హాజరై పార్లమెంటు. ప్రధానమంత్రి హ్యూను గారు ప్రభుత్వమున నున్నవనియు, శాస్త్రీగారు గొప్పకీర్తి ప్రతిభలతో వాస్త్రీగారియకు వచ్చిరిని ప్రశంసించిరి. ఆంగ్లేయ యువయోగింపబడు ప్రదేశములం దెల్ల శాస్త్రీగారు ప్రఖ్యాతి గడించెరి. కల్యాణములకొలది గాధగ్రాఫ్ ఫోటోయొడి ఇచ్చి జే మెంబరులకు ప్రభుత్వమునందు భామును గోరుచున్న దేశమునండి శాస్త్రీగారు ప్రతినిధిగ నిచ్చుటకు జనదెంచెను ఆస్ట్రేలియా యందు నివాస మేర్పరచుకొని వసింపుచున్న తనదేశములకు సమానాక్రమ నీయవలెనని గోరుటకు వచ్చిన శాస్త్రీగారి యుపన్యాసమును కాంతముగ వివరించెని హ్యూను గారు నడిచిరి.

వెడరలు లేరుపక్షమువారు డగు చార్లెస్ గాడ హ్యూను గారి ప్రతిపాదనను బలపరచుచు శాస్త్రీగారి ఆదగ్గము చాల ప్రశంసలను మొనరించుచు, శాస్త్రీగారి రాజనీతిగ్రతను వెల్లడించుచున్నదనియు శాస్త్రీగారి కోర్కెలను న్యాయమై నీ తిరిగి సానుభూతితో యోచించుటకు తమపక్షమున రక్షణముగ నుండినియు దెలిపెరి.

కంట్రీపక్షమువారు డగు జేకగారు బలపరచుచు, శాస్త్రీగారు గావించుచున్న పాటులములకు పై వానివలన కి ఇర అధినిజేతముల పరిస్థితులు ప్రజలకు దెలియగలదనియు, శాస్త్రీగారి పాటులములవలన ఆస్ట్రేలియా వారు భారతీయుల నధికముగ కర్ణము జేసికొనగలిగినియు నడిచిరి.

శాస్త్రీగారు ప్రత్యుత్తర మిచ్చుటకు లేచివుడు గొప్ప సంతోష భావములు చెలగెను. హ్యూను మొదలగు వారు తన్ను ప్రశంసించి నందులకును, గతపాపాన్య సమావేశమున హ్యూను గారు గన్నరచిన సానుభూతి కిని కృతజ్ఞతను దెల్పుచు నిట్లు నడిచిరి. ఆస్ట్రేలియా కు రెండు ద్వారములు నిర్మింపబడెను. ఇంకను ఆసియా వాసులు ఆస్ట్రేలియాకు రాకుండ విశోధించు చట్ట మొక ద్వారము. భారతదేశమునండి ఆస్ట్రేలియాకు వలసవెడల రాదనియు నిర్మింపబడిన చట్టము మరియొక ద్వారము. ఇందు వలన ఆస్ట్రేలియా యందు భారతీయుల సంఖ్య వెరిగిపోవునను భయము అవసరములేదు. ఆస్ట్రేలియా భారతీయులకు ఎన్నికల హక్కుల నీయవలెను. ఇందువలన ఆస్ట్రేలియా భారతీయులకు తమకర్ణములను తొలగించుకొనుటకు పీలు గలుగును భారతీయులకు కృతజ్ఞతను ఫించనులను ఈయవలెను. టపాలుమోము కంటాక్షులందు భారతీయులను నియమించరాదను నిశ్చయమును దొలగింపవలెను. భారతీయులను ఇతర ఆసియావాసులతో జేర్చి వేయు శాంటీ అప్రసంను మార్పు గలిగింపవలెను. భారతీయులు బ్రిటిషు పౌరులగుటచే వారిని ఆసియావాసులవలె పరిగణింపరాదు. (హర్షము) ఈ మాన్యులను గావించి భారతీయులను సమాధానపరుపవలెను. రెండువేల భారతీయులకు ఎన్నికల నిచ్చుటవలన నెట్టి యాపదయు గలుగదు.

“సామాజ్యమున కట్టి యాపదయైన జనించెనా!” అని యొకరు ప్రశ్నించెరి. ఈ మార్పు లానర్వకపోయినయెడల సామాజ్యమునకు ఆపదకలుగునని శాస్త్రీగారు ప్రత్యుత్తర మిచ్చిరి. (హర్షము) ఈ మాన్యుల నిచ్చుటవలన నితర అధినిజేతములందు గూడ వచ్చే గోరుచు రని కొందరు భయపడుచు న్నారు. దానిని కాదన జాలను. బ్రిటిషు న్యాయమాత్రములను న్యాయపక్షమువలన నెట్టి పక్షములుగలుగును. ఈ అభ్యంతరము నాకర్ణము గాకున్నది ఆస్ట్రేలియాగారి భారతీయులకు సమాన హక్కుల నిచ్చు విషయము సామాజ్య ప్రభుత్వమువారిని యని కొందరు దెలుపుచున్నారు. వివేరహితముగ నుండునని యొకను తిరిగి మమ్ములను సామాజ్య సమావేశమువారిమీద కడవేయకుడు భారతీయులు సామాజ్యమునందునుట్లొనర్చుదు. మిరిందులకు వెంటనే అంగీకరింపవలెనని భారత ప్రభుత్వము వారిని గుండుచున్నారు. (హర్షము).

జర్మనులు - నానారాష్ట్ర సమితి

కామన్సు సభయందు ప్రశ్నితరముల సంబంధమున జర్మనీని నానారాష్ట్ర సమితియందు జేర్చుకొనవలెనను మాననను బ్రిటిషు ప్రభుత్వమువారు బలపరప సిద్ధముగ నుండిరి. లాయడు బార్ని గారు ప్రత్యుత్తర మిచ్చిరి.

వాతావరణ సీత

1922-23 సంవత్సరం జూలై 29-న గురువారము.

జిల్లా ముఖ్య కారములు	సీత	అల్ప	అధిక	అధిక	అధిక
విజ్ఞానము	82.8	74.2	1.88	24.11	...
జ్యోతిషము	83.0	75.1	0.81	18.97	0.19
సామంత్యము	...	...	...	...	...
సామంత్యము	87.8	75.0	1.65	15.10	8.40
సామంత్యము	85.9	81.0	0.02	21.71	11.08
సామంత్యము	86.0	79.0	0.15	4.93	0.18
సామంత్యము	77.2	68.8	0.15	5.48	2.71
సామంత్యము	85.6	78.2	0.02	1.78	3.01
సామంత్యము	92.8	80.0	...	2.66	1.79
సామంత్యము	97.8	83.2	...	2.51	1.79
సామంత్యము	100.7	83.8	...	3.83	0.61
సామంత్యము	96.9	82.9	...	1.56	0.81
సామంత్యము	108.0	82.4	0.01	1.78	0.09
సామంత్యము	99.8	81.7	...	0.59	0.76
సామంత్యము	94.7	79.9	...	1.67	0.46
సామంత్యము	92.0	79.5	...	0.08	0.08
సామంత్యము	92.6	78.7	...	2.27	...
సామంత్యము	87.4	74.8	0.27	7.98	0.11
సామంత్యము	75.0	72.2	1.83	10.86	1.94
సామంత్యము	76.6	63.9	3.11	28.67	0.97
సామంత్యము	77.5	78.7	1.60	24.81	8.25
సామంత్యము	85.5	75.4	0.64	28.28	6.04
సామంత్యము	67.8	68.1	0.74	22.89	2.03
సామంత్యము	85.9	78.1	0.15	86.29	0.05
సామంత్యము	84.8	78.3	0.19	85.61	...
సామంత్యము	87.0	80.8	0.05	26.38	83.8
సామంత్యము	97.6	6.5	...	1.96	2.51
సామంత్యము	97.4	78.1	...	1.95	1.45
సామంత్యము	97.4	76.1	...	1.28	1.44
సామంత్యము	...	...	...	...	...
సామంత్యము	99.0	79.1	...	0.61	2.19
సామంత్యము	98.0	80.0	...	1.44	1.47
సామంత్యము	75.9	66.8	0.08	1.55	2.16
సామంత్యము	81.8	67.1	...	2.68	0.17
సామంత్యము	59.7	52.5	0.14	4.22	0.85
సామంత్యము	61.5	58.2	0.06	4.27	2.61
సామంత్యము	80.2	70.8	0.08	0.18	0.70
సామంత్యము	92.4	79.4	...	8.93	1.48
సామంత్యము	92.6	74.5	...	4.64	1.70
సామంత్యము	96.1	78.9	...	0.81	0.80
సామంత్యము	96.1	77.0	0.28	1.10	0.19
సామంత్యము	94.1	77.4	...	2.80	1.43
సామంత్యము	...	...	...	0	0.62

పశ్చిమము, పశ్చిమ ప్రాంతములందు మబ్బు లధికము. మిగిలిన ప్రదేశములందు దోహదముగలవు. దక్షిణము కర్ణాటకములందు ఆర్ద్రత తక్కువ. బొంబాయి, మైసూరు, దక్కను లందు మామూలుగా నుండెను. మిగిలిన ప్రదేశములందు హెచ్చెను. సర్పాడు, దక్కను, హైదరాబాదులందు వేడిమి హెచ్చెను. కర్ణాటకము, బొంబాయి, పర్వతప్రదేశములందు మార్పులేవు. మిగిలిన ప్రదేశములందు తగ్గెను.

వాతావరణ పరిస్థితులందు విశేష మార్పులు లేవు
సి. చెంగల్వరాయ మొదలియారు
వాతావరణ కార్యదాత.

ప్రశ్న కుత్తరము

ఫిశుల్లా (అనగండమాల) వ్యాధికి చికిత్స
శిశు మక్కరలేకుండ కుదుర్చుట

చెన్నైలో మైలాపూరులో కల్లుకాశువీధి 19 వ గృహమున సి. ఎస్. మల్లవ్యాయోగి అను పేరుగల వాడున్నాడు. వీరు శిశు మక్కర లేకుండనే యీ ఫిశుల్లా వ్యాధిని కుడిచేదరు- వీరికియ్యాలి సామ్యు సుబుగా నుండును. అని సి. ఆరు వారలవరకు పి. ఆర్. ఆయ్యగార్లు స్వరాజ్య వైద్యకుల వ్రాసిరి.

మితవాదులు, వివేకోదయము

జమ్మదాసుగారి 'సక్రమాందోళన' సూచనలు

నిన్నటిరే ఆరణ్యము, ఆరణ్య మిరులును ముగిసిన ప్రేమిమయిందే "సక్రమాందోళన" నిర్వహించిన జమ్మదాసుగారి వ్యాఖ్యానము. 19 వ గాత్రము లిట్లు కనుగొనిరి. కానియు మాకు తెలియవచ్చును. ప్రస్తుత భారత రాజ్యాంగ సహాయకార్యము యొక్క యువనాగమముకల్పియై యుండటము కారణమయియుండునని మాకు తోచుటలేదు. స్వతంత్ర వచ్చియు "దేశము స్వాతంత్ర్యమును నడుపుచుండ, భృంశిరవైయున్నది" అని యుండునని కాక జాతీయముల నేల జమ్మదాసుగారు దూషించుచున్నారో మాకు అత్యంత బోధపడుటలేదు. అందు బాగు నింకను మేల్కొనలేనియు, నిరవస్థ పూర్తి పోలేదనియు, ఇందులకు మేము హిందూను చుటిమి. ఒక ప్రతివాదిలేకుండు ఆరణ్యము జరిగిన సంభాషణమును నిన్నటి ప్రతిభయం ప్రకటించియుంటిమి. సంస్కరణము లేనియును నుండవలెనని విశాఖాభిప్రాయమును ప్రశ్నింప జమ్మదాసుగారి ప్రభుత్వములున్నది. "ఈవిషయమై వాడుభిప్రాయముల నిదివరకే తెలిపియుంటిమి. వానిని మరల తెలుపనవసరము. కాని యిట్లు ఏమిటచేయవచ్చును. కేంద్రప్రభుత్వము నందు బాధ్యతను ప్రకటించుటకు వచ్చెను. వైఖరిలు అందు ఏమియు ప్రకటించుటకు వచ్చెను. మాంటాగూ గారవ్యవస్థలే లేచివెల్లితరువాత భారతదేశవ్యవహారములందు దక్షిణము హెచ్చుచున్నది. భారతప్రభుత్వము నందు బాధ్యతను ప్రకటించుటకు సాధనమును, అనగా భారతదేశమునకే బాధ్యత లిట్టి యుండును. జమ్మదాసుగారు సంస్కరణమునకును, మహాత్మా గాంధీగారి కేంద్రము మిగిలిన మాకు తెలియవచ్చును. ప్రస్తుతము భారతప్రభుత్వము ఇంగ్లాండునకు బాధ్యత వహించియున్నది. భారతమునకు బాధ్యత వహించలేనియు జమ్మదాసుగారి యభిప్రాయముగ మేము ముహించుచున్నాము.

జమ్మదాసుగారివంటి సహకారవాదులకును సహాయ నిరాకరణ వలంబు లకును గల భేదము మాకిధముగ కనిపించెను. ఈ వ్యాధి వైద్యుల యందు నందలి రోగులను వెచ్చుడిగ, కారణముగా జూచునట్లు, చదువు చెప్పించి క్రమముగ క్షయము ముగిసిన పిదప దయదలచి అధివేతరాజ్యముల స్వపరిపాలనను నొసగవలెనని అంగ్లో హైందవుల యభిప్రాయము మితవాదు లున్నవాళ్ళవారముగ నుగిసిరింతురు. నిరాకరణములనున్ననో, మనప్రభుత్వము పరిస్థితుల నెదుర్కొనుటకు భారతప్రజలకు బాధ్యత వహించిన ప్రభుత్వమే తగినదని కోరుచుండెదవారు. మేము ముహించిన యభిప్రాయముల సాధనములు గల నున్నట్లు ఇప్పుడు కనుగొనుచుంటిమి. సహకార వాదులకు కేవలము మాంటాగూ గారి యందు గల విశ్వాసమే వారి నిట్లు సంస్కరణములను కేంద్రముగ నుండును. మాంటాగూ గారు కిలాఫత్ పక్షమునను భారతీయుల పక్షమునను గట్టి ప్రయత్నములను గాంచియుండెనేని మాంటాగూ ఛమ్మధర్మ సంస్కరణములను స్వపరిపాలనమునకు సమముగ నేరియుండెడివాడని మేము తలంచుచున్నాము. మాంటాగూ గారి నడుమ దేశములందు విశ్వాస ముండెనేగాని భారతదేశపు ఇక్కట్లు లన్నిటిని సంస్కరణముల పారద్రోలననిమాత్రము మేమున్న దును కలనైన తలపెట్టలేదు. జమ్మదాసుగారి యభిప్రాయము లుగూడ యిట్లుండెనని ఆరణ్య సంభాషణములను యిప్పుడు కనుగొనుచుంటిమి కాని బొంబాయి క్రాంతిలలో మావై యభిప్రాయములను ఆరణ్య స్పష్టముగ ఖండించినపుడు తెలిసిందిగాదు. జమ్మదాసుగారు ఎప్పుడును ఏనోయొక పక్షమునైన యును ననుసరించి, అతివాదిగ నుండును. భారతవాంఛలను నెరవేర్చుటకు మాంటాగూ గారు కామధేవు గాదనియు ఆరణ్య దేశముగ నెప్పుడును గణన నేను రాదనియు, మాంటాగూ గారు చావు వలననో, లేక పదమ్యుతుడగుటవలననో ఆస్థానమునకు ఆంతరకన్న తక్కువ విజ్ఞానవంతులు రావచ్చుననియు జమ్మదాసుగారిని ఆరణ్యలే ప్రమోదదేవి వివేక గాంధీకును స్ఫురింపకుండె యుండుట వో ద్యముగనున్నది. అయితే జమ్మదాసుగారి ప్రస్తుత వైఖరియు అతివాదము వంకనే మొగ్గినను మొగ్గుచున్నదేమో యనియు శంక గలుగుచున్నది. వింటర్లే ప్రభుత్వ ప్రజాసంరక్షకుగ నుండుటకు తగిన సమర్థతను చాచిచక్కయును సంపాదించుకొనలేదు. కాని మొదలప్రభుత్వముగాదు. మాంటాగూ గారికన్న ఆరణ్య భారతదేశ స్వరహములందు దనుభవము తక్కువైనను, నడుమ దేశములలో తక్కువలేదు. జమ్మదాసుగారి కన్న మారు మొదలప్రభుత్వ సమర్థతను జరిగిన ఆరణ్య ముఖ్యములకు మూ

స్థితి మాంటాగూ గారి కార్యభార ముగ నున్నది, అంతే కన్న సేవాక్రమము తక్కువగాని యాతనినై, అదిగని గంతులు చేయుచు మేము తల పుడు.

మేమిప్పుడు చిరుస్మితము సంతోషమున జమ్మదాసు గారు 'సామన్య కాననసభ'లో పలుకుచున్నట్లు రాజకీయ సక్రమాందోళన గావించవలెనని చెప్పెను. ఫలితమునుగూర్చి ఆరణ్యకులు నున్నది. "ఈలాటి సక్రమాందోళనయందు మనదేశములకు దురదృష్టవశమున విశ్వాసము లేకుండుట చే ఫలితము లొంతవరకు స్పష్టకరము లేకుండ పోవచ్చును. అతే ఫలితము ఆరణ్యకుల నిర్బంధమునకై ఆరణ్యకుల యున్నట్లు ముండెనని నిర్బంధమున ప్రజాసమన్యకై ఆరణ్యకుల ఆరణ్యములను ఏదయిన సహాయ పడినో మాకు తెలియును. అట్టిగాని దేశములో కొలదిను ది ఏ నలుగురో అయిదుగురో జమ్మదాసుగారితో లది అనుకూలించినవారము సక్రమాందోళన గావించిన ఏమి యుపయోగముననో కాననసభలందుగాని కానన సభలందుగాని ఎట్టి యనుకూలవాతావరణ ముండనో ప్రజలకు విశేష ముండులేదు. లేకుండు "మనదేశములలో కొందరు" ప్రజలముగ నిర్బంధముల నుపయోగించెడి ప్రభుత్వములకు వీరి సక్రమాందోళన యుపయోగపడినను సహాయ పడలేదు. వారి విశ్వాస లేమి అసంభవమున గలిగింది!! అయినా చింతింపగలదే- ఎంత దురదృష్టవశము- కాననసభలందు యీ సామన్య కాననసభ కాననముల పొరినందు యెట్లు తప్పి మిగిలినవారో, ప్రజలకు సత్వపు కాననసభలో నది యెంతవరకు ప్రజాసంరక్షకుగ నో తేలికములను దేశములలోనను దూషించుచు మలవారిని తానునాచించు వాంక కనుండు చే దని చెప్పుచుండుట కలన కలిగెడి ఫలిత మెట్లుండునో, ఆరణ్య కిన్నురింపకున్నది, మాకు నున్నురింపకున్నది. జమ్మదాసుగారును, ఆరణ్య కే మాయావరణమునందు తన్నుకలాడువారును దేశములో సభాసభాభిముగ నున్న నిరాకరణములతోను జాతీయవాదులతోను వెట్టుకొనిన వైరమును మానుకొనవలెను. తమ ప్రజలకు పారద్రోలకొని దేశముల యభిప్రాయములను కనుగొని క్షిప్ర పరిష్కారమునకై ఆ దరితో కలసి యొకవిధానమును తయారు చేసి భారతప్రభుత్వమునకును ఇచ్చి ప్రభుత్వమునకును సమర్పింపవలెను. జాతీయోద్యమము ప్రస్తుతము ప్రకారముగ నున్నది. కాని యీ ప్రకారము మేలోకాల ముండదు. కొలదివారములు గడచు సరికి ఉద్యమము మరల విజృంభించును. తొటి యాకామును చాల్చును. జమ్మదాసుగారు వివరములను 'సామన్య కానన' కనుగొనిరి. ఆరణ్యకులు, ఆరణ్య వలెనే యంతకాలము భనభూతులై యుండెన ఆరణ్యములను నిజము గుర్తించిన పిమ్మట నైనను వైద్యముగ బ్రవర్తించు గాక. మేము కోరున దింతియ. బొంబాయి క్రాంతిలు.

ఉత్తరమదరాసు సందూబాలికాపాఠశాల,
పాతచాకలపేట, మదరాసు.

వై. పాఠశాలకు చేరిన గ్రంథాలయమునకు అనుమతి పరిష్కారముచేటి బలవంతపారం మదరాసు ప్రభుత్వముగా నొసగిన కొన్ని ప్రకటనలును, వీరి మాన్యమునందు, అందు పన్ను ప్రకటనలు వ్యాపారంవారకే ప్రచురించుగా నొసగించిన తెలుగు ఆరణ్య ఇచ్చి 182 ప్రకటనలును, ఆర్. కెంకటేశ్వర ఆంధ్రకోవార్తకే వ్యయముగా ప్రచురించిన ప్రకటనలు ఇచ్చి నందును వందనములతోనే కొని మాన్యకర్తలను యందుమాముక వెల్లడి చేయుచున్నాము.

ప. స్వామిశెట్టి,
గౌరవకార్యదర్శి.

"కెంకటేశ్వర ఆర్. వి. యం. హైస్కూలు దే అసోసియేషన్ దేశము సంకల్పకోశమును జయప్రథముగా ఈ జూలై 25 తేది జరుపబడెను. మ. రా. గా. శ్రీ. ఆర్. వి. యం. హైస్కూలు ప్రాధికారముగ ఓకోటి అన్నయ్యగారి ఆగ్రహాధిపత్యము క్రింద ఒక సభ జరిగెను. గ్రామీణ విద్యభ్యాసము జరిగిన పిమ్మట వారికి భాగ్యము జరిగెను. సుమారు మాత్రం ఇరురది ప్రాక విద్యార్థులచేరి అనందము నొందిరి. రక్తభావము శ్రీనివాసాచారి, సహాయ కార్యదర్శి."

విల్లునుమాత్రము

విల్లునుగారి మరణమునకు తమ సామర్థ్యాని గౌరవములు వెల్లపుటకు కాన్పాటి నోపించుచు మిత్రమండలి అధికారులు రిగి ఫిరంగులను ప్రేల్చిరి.

యువరాజు పర్యటన విరుదములు
రాష్ట్రవాదులు గారికి రావుసాహెబు బిరుదు మీయబడెను. అయితే యీదుగారికి ఖాన్ బహద్దూరు బిరుదుము, సి. వి. మీనను, ఎస్. సి. బోసుగార్లు రావుసాహెబు బిరుదు మీయబడెను. సాలారు బహద్దూరి ఖాన్ సాహెబుబిరు దీయుండెను.

స్థానికవార్తలు

భూతదయ:— భూతదయ సంఘము పత్రమున ప్రకటన ఎన్. సి. రంగస్వామి అయ్యంగారు భూతదయను గూర్చి రావడము వెరిచుచున్నట్లు ప్రకటనలో వెల్లడిగా రాగల శుక్రవారము సాయంత్రము 6 గంటలకు పర్యవేక్షించెదరు.

చెన్నపురి వెటరినరీ కళాశాల:— 3 వ తేది శుక్రవారము ఉదయము పదిగంటలకు బెజవాడలో పబ్లిక్‌స్కూలు డిపార్టుమెంటు కనాటు రెవ్యూ హవుసునందును ముద్రాణకళాశాలలో జూలై 3 వ తేది సాయంత్రం ఉదయం 11 గంటలకు కాండిడేట్లు పట్టములు తెల్లకును జరుగుననియు వార్తలు జరుగుచున్నవి ప్రకటించబడినది.

ధర్మసంస్థానములు:— గౌ. పానుగల్లురాజు రామరాజుగారు జూలై మొదటి వారము మదరాసులోనుండుట భార్యసంస్థానముల చట్టములను సవరించుట కేర్పరచబడిన యుపసంఘము జూలై 4 వ తేదినుండి సమావేశమగును. గౌ. మంత్రి గారును ఆధికారులతో భర్తసంస్థానముల ప్రశ్నలకు వృత్తగావించునట్లును, ప్రజాపరిపాలనమును నుండునట్లును శిఫార్సు చేయులాగున ప్రయత్నించెదనని తెలియచున్నది.

బ్రాహ్మణేతరులు, ప్రభుత్వోద్యోగములు:— పభుత్వోద్యోగములలో బ్రాహ్మణేతరుల సంఖ్యను పెంచుచేయు నిమిషము ఉదకమండలమునందు గవర్నరు గారి కార్యాలయనసంఘము (వార్తలు, కార్యనిర్వాహకసభ్యులు) ఆలోచించి బ్రాహ్మణులకును బ్రాహ్మణేతరులకును యోగ్యత ఒకేవిధముగ నుండినను ప్రమామన ఇచ్చునట్లుగాని కొత్తగా నియమించునట్లుగాని యికమిదట బ్రాహ్మణేతరులనే వరింపజేసి నిర్ణయింపబడినట్లు తెలియి ఎక్కువను ప్రతికట తెలిసినది.

చీరాల మునిసిపాలిటీ:— చీరాల వాస్తవ్యులు మరల తమయిండ్ల నాక్రమించుకొని పన్నులు చెల్లించిరని కలెక్టరు రిపోర్టు చేయువరకు ఏపిలు 1 వ తేదిమొదలు మూడు మాసములవరకు మునిసిపాలిటీ ఫున్క్షన్లను మాపియుంచబడినది మార్చి గెజిటునందు ప్రకటించబడినది. ఎన్నికలుగూడ నీ చట్టము జరిగెనని ప్రభుత్వమునకు రిపోర్టుచేసెను. కొత్తకానియలకు ఆగ్రాసవాధిపతిని, మరొకందరు సభ్యులను నియోజించుట కొకను కొంతవరకు పట్టును. కనుక 1920 వ సంవత్సరపు మదరాసు డిస్ట్రిక్టు మునిసిపాలిటీల చట్టములోని 41 వ క్లెక్సు 4 వ సబ్ క్లెక్సును ప్రకారము చీరాల మునిసిపాలిటీ ఫున్క్షన్లను జూలై 1, 1922 నుండి మరల 15 దినములవరకు ఆపి యంచుకలసిట్లు ప్రభుత్వము వారు తీర్పు చేయుచున్నారు.

కొత్త బిల్లులు:— ఆగస్టు మాసమున జరుగనట్లు కానన గభలో యింగ్రేషను బిల్లును ప్రవేశపెట్టవలెనని గౌ. రివిన్యూ మంత్రి ఆలోచించుచున్నాడు. ఈలోపు జూలై 14 వ తేది నాడు కార్యనిర్వాహక సంఘమువారు మరల ఒక మారు దీనిని యితర బిల్లులను ఆలోచించెదరు. పరిశ్రమలకు ప్రభుత్వము వారు చేసెడి బిల్లులను ఆలోచించెదరు పరిశ్రమలకు ప్రభుత్వము వారు చేసెడిబిల్లు పోర్టులకు ఆకు సవరణ బిల్లు, ధర్మసంస్థానముల బిల్లు ఆ బిల్లు మామున ప్రవేశపెట్టబడును.

గౌ. ఏ. డి. పాల్వోగారు జూలై 2 వ తేది ఉదకమండలమువది మదరాసు చేరుదురు. విశ్వవిద్యాలయ బిల్లునుగూర్చి గౌ. మంత్రిగారు కళాశాలాధ్యక్షులతోను, విద్యాంశివయములందు శ్రద్ధపుచ్చుకొనెడు కాననసభ్యులతోను సంకలించుదురు. విశ్వవిద్యాలయ సిండికేటువారు జూలై 14 వ తేది సమావేశమైనపుడు ఆ బిల్లునుగూర్చి చర్చించుననియు మదరాసు మెయిలుప్రతిక ప్రకటించినది.

కడపమండల కాంగ్రెసుసంఘ కార్యనిర్వాహకసభ జూలై నెల 3 తేదినాడు కడపమండల కాంగ్రెసు సంఘ కార్యనిర్వాహకసభ కడపజిల్లా రాజంపేటతాలూకా కోడూరు ఫిర్కా కోడూరు గ్రామములో ఫిర్కా కాంగ్రెసు సంఘ కార్యాలయమున సమావేశమగును.

ఫోర్టు నెంటుజార్జి గెజిటు

మంగళవారము - జూలై 27

వైవాన్య డిపార్టుమెంటు

రావుసాహేబు వి. గోపాలకృష్ణయ్యగారు వైవాన్య డిపార్టుమెంటు గవర్నరుమెంటు ఆసిస్టెంటు క్లెక్కురిగ నియమింపబడిరి.

యస్. మత్తుస్వామి అయ్యంగారు పెంపరరి ఆసిస్టెంటు క్లెక్కురిగ నియమింపబడిరి.

లా డిపార్టుమెంటు

తామరపాకం కృష్ణస్వామినాయుడు నెల్లూరు సబ్ కోర్టు సబ్ జడ్జి నియమింపబడిరి. జూలై 10 వ తేదినుండి బార్నిపుచ్చుకో నెదరు. సబ్ జడ్జి సోమంచి నీలకంఠంపంతులుగారు నరసాపూరుకు మార్చబడిరి.

జిల్లా మున్సిఫ్ సి. వి. సుపత్తు అయ్యంగారు కడప సబ్ కోర్టు సబ్ జడ్జి నియమింపబడిరి.

అభివృద్ధికాభి

ఈక్రింద పేర్కొనబడినవారు కొ-అపరెటివు సొసైటీల మానరీ రిజిస్ట్రారులుగ నియమింపబడిరి. జూలై నెల 1 వ తేది నుండి ఒక సంవత్సరము వీరు అధికారమునందుండెదరు.

(1) అనంతపురం:— యల్. సోమసుందరంఅయ్య బసవన్నగౌడు, ఆర్. భీమసేనరావు, రావుసాహేబు యం. యస్. కేమచలం అయ్యగారు

(2) బెల్లూరు:— వి. నాగన్నగౌడు, తాతారావు గార్లు

(3) చిత్తూరు:— టి. యస్. మునుస్వామి మొదలి, యల్. పట్టాభిరామరావు గార్లు

(4) కడప:— పి. కేమచార్లు, రెవరెండు యస్. నికల్సన్ సి, దొరస్వామి నాయుడుగార్లు

(5) గంటామ:— కోకా అప్పారావు నాయుడుగారు.

(6) గోదావరి:— మెండు వీరన్న, మాదిరెడ్డి శ్రీ మొకటేశ్వర రావునాయుడు గార్లు.

(7) గుంటూరు:— అబ్దుల్ రహిమాన్ సాహేబు బహదరు, కోల కేశవరెడ్డి, కోట లక్ష్మయ్య నాయుడుగార్లు.

(8) కృష్ణా:— డి. వెంకట రామయ్య నాయుడుగారు.

(9) నెల్లూరు:— డి. విశ్వనాథరావుపంతులు, యం. ఆర్. చలపతిరావునాయుడు, పొల్లెటి వెంకటసుబ్బా రెడ్డిగార్లు.

(10) విశాఖ పట్నం:— యం. వెంకటరావుగారు.

(11) మద్రాసు:— రావు బహదరు యం. సి. రాజా, డి. బి. జి. నారాయణస్వామిరెడ్డి, ఎ. సోమసుందరంమొదలి, యస్. జి. రంగరామేశ్వరంగారు.

స్థానిక స్వపరిపాలనకాభి

జిల్లాబోర్డులు

కాపురు కోడండరామయ్య, వాసిరెడ్డి సీతారామయ్య కేములపల్లి వెంకటగోపాలరావు, కొల్లిపర వెంకటరమణయ్య నాయుడుగార్లు కృష్ణాజిల్లాబోర్డు సభ్యులుగ ఎన్నుకొనబడిరి.

తాలూకా బోర్డులు

ఈక్రింద పేర్కొనబడినవారు నూచింపబడిన తాలూకా బోర్డు సభ్యులుగ ఎన్నుకొనబడిరి.

చిరసాపూరుతాలూకాబోర్డు:— మన్నె సత్యనారాయణ మూర్తి, వస్త్రాదు వెంకటస్వామినాయుడు, శల్లభు ధర్మారావు నాయుడు, భూపతిరాజు వెంకటరాజుగార్లు.

(2) తిరుమలతాలూకాబోర్డు:— నందిగారు వెంకటసుబ్బారాయుడు, అద్దాల వెంకటరత్నం, ఎవ్వల బ్రహ్మం. జవ్వాది వెంకయ్యగార్లు.

(3) గుత్తి తాలూకాబోర్డు:— జి. వెంకటసుబ్బయ్య, జి. వెంకటరావు, అల్లూబాబా మిరాసాహేబు బహదరు, ఎక్కలూరు ముహియదీను వీరాను సాహేబు బహదరుగార్లు.

(4) బందా విద్యార్థుల పంతులుగారు ఎల్లూరుతాలూకా బోర్డు ఉపాధ్యక్షులుగ ఎన్నుకొనబడిరి.

(5) యం. తిమ్మారెడ్డిగారు కర్నూలు తాలూకా బోర్డు ఉపాధ్యక్షులుగ ఎన్నుకొనబడిరి. (6) భవళి సూర్యప్రకాశ రావు పంతులు. గారు పార్వతీపురం తాలూకాబోర్డు ఉపాధ్యక్షులుగ ఎన్నుకొనబడిరి.

7. గోలి అప్పలరాజుగారు పెద్దాపురం తాలూకాబోర్డు సభ్యులుగ ఎన్నుకొనబడిరి.

మునిసిపాలిటీలు

ఈక్రింద పేర్కొనబడినవారు బెజవాడ మునిసిపాలిటీ సభ్యులుగ ఎన్నుకొనబడిరి. సి. రాజగోపాలాచారి, టి. వెంకటే

కోటాసింగుగారి నిర్బంధము

లావలోరు, జూలై 27:— గడచిన 18 మాసములనుండి

పట్టువడక లెప్పించుకొని పారిపోయిన ఆకాలీసిక్కు మలస్తులు కోటాసింగుగారి నిర్బంధమునుగూర్చి ఈ క్రింది యధార్థపు సంగతులను తెలిపబడినవి:— వీరిని బట్టుకున్న 3000 రూపాయలు బహుమాన మీయబడునని వాగ్దాతము జేయబడినది. కోటాసింగుగారు ఆతని గ్రామము పటగ్నలో ఉన్నట్లు 16 తేది యదయము జలంధరు పోలీసువారికి తెలిసినది. ఇది, పటగ్న గ్రామము జలంధరు కంటోన్మెంటుకు సామీప్యములో నున్నది. దొంగిలెంత పోలీసు నిబ్బించిన పోలీసుజేరి. ఉదయము 7-30 గంటలకు ఆ గ్రామమును ముట్టడించిరి. ఆ ప్రదేశము దాదాపుగ నిర్జన ప్రదేశమైయుండెను. చూడబోయిన ఇండ్లన్నియు తాళములు వేయబడియున్నయవి. చాలకాలమువరకు గంటలకొలిది పోలీసువారు గ్రామమునందుండిరి. మధ్యాహ్నము 2 గంటలవేళ ఒక మనుష్యుడుమాత్రము ఆ గ్రామము పొలిమేలో క్రింద కూర్చుండెను. దీనిని ఒక కాపేబిలుజూచి ఆ తనిగ్గరకుబోయి ఎవరు మీరిని యడిగెను. ఆ మనుష్యుడు ఏమియు జెప్పలేదు. ఆతనిని పోలీసుస్తేమనుకు గొంపోయిరి. ఒక ఇన్స్పెక్టరు ఈమనిషి కోటాసింగుని గుర్తించెను. నిజమే. మీరు ఎవరిని నిమిత్తము వెదకుచున్నారో ఆ మనిషిని నేనే యని బదులు జెప్పెను.

ఉదకమండల వార్తలు.

గౌ. సర్. మహాగృహ మంత్రిబుల్లసాహేబుగారు ఈదినము ఉదకమండలము బయలుదేరి మదరాసుచేరి మదరాసులో కొన్ని దినములుండుదురు.

మార్చులు జూలై 14 వ తేది నాడు గవర్నరుగారికి విందొసగుదురు. డి. తణికాచలంరెడ్డిగారు 27 వ తేదినాడు చేరి, వారు ఉదకమండలమునం దొ వారముండురు.

సివిలు కేసులనిలువ

సివిలు కేసుల నిలువనుగూర్చి యోచించుట కేర్పాటు చేయబడిన యుపసంఘమువారు 27 వ తేదినాడు ఉదకమండలమునందలి గౌ. లామెంబరుగారి కార్యాలయమున సమావేశమై ప్రాక్టోరరీజిస్ట్రారు ఎఫ్. జి. బట్లరుగారును జైల్లయండిరి. ఒక సంవత్సరమువైగా నుండు సివిలు కేసుల వివరములను వారు బాగుగ పరిశీలించి శిఫార్సుల గాచింతురు.

శ్రీరంగరావు, ఆర్. రామమూర్తి, పోతిన వారామణస్వామిపాత్రుడు, డి. వి. హనుమంతరావు, కామూరి వెంకట శివరావు, కె. పూర్ణానందం, గూడూరు లక్ష్మణరావు, బద్వాడదీను సాహేబు బహదరు, దాసు మధుసూదనరావు పంతులు, మాజేటి ఆదిశేష, చుండూరి సీతారామయ్య, మహమ్మదు గులాంముహి యుద్దీనుసాహేబు బహదరు, టి. రామచంద్రరావు, ఘంటకాల శితారామశర్మ గార్లు.

ఒంగోలు మ్యూనిసిపలసభ్యులకు సానాల బ్రహ్మంగారు తమసభ్యత్వమునకు రాజీనామా ఇచ్చిరి.

యూనియను బోర్డులు

యస్. శేవారెడ్డిగారు పొరుమామిళ్ల యూనియనుబోర్డు సభ్యులుగ ఎన్నుకొనబడిరి.

గండె శివరామప్ప, సాలిపెట్టి పుల్లకృష్ణ దాసరి వెంకటయ్యగారు ఆ త్తేవూరు యూనియను బోర్డు సభ్యులుగ నియమింపబడిరి.

జనాబు దాదామి మా, ఎడిగ అంజనేయలు, లోయ వెంకటస్వామిగార్లు నందికొట్లూరు యూనియనుబోర్డు సభ్యులుగ నియమింపబడిరి.

చాచ్. యల్. కుత్బుషరగారు గోపాలపురం యూనియనుబోర్డు సభ్యులుగ ఎన్నుకొనబడిరి.

విద్యాకాభి

సి. యల్. నల్లమత్తుఅమ్మగారు మద్రాసు ఎడ్యుకేషను సర్వీసులో జూనియరు లెక్చరరుగ నియమింపబడిరి.

వైద్యకాభి

సివిలు ఆసిస్టెంటు సర్జను జె. సంతాన కృష్ణపిల్లేగారు చెన్నపురి జనరలు హాస్పిటలు ఎక్స్సరే ఇన్స్టిట్యూటునకు మార్చబడిరి.

ఆర్. నుబ్రహ్మణ్యయ్యగారు కాలరా పార్టీటీమార్చు బడిరి.

టి. బాలకృష్ణన్ గారు చెన్నపురి మెడికలుకళాశాలలో పిసియాలజి ఆసిస్టెంటు ప్రొఫసరుగ నియమింపబడిరి.

భారతదేశస్థితి

స్వరాజ్యముచ్చిన భారతీయు లొకరి నొకరు చంపుకొందురు!!

బ్రిటిషు వర్తకమునకు గలుగు నష్టము

మాంచెట్టరగార్తీయను ప్రతికా ప్రతినిధి యొకడు భారత దేశమున కేలేంది ప్రాకిపంపిన యా క్రింది వ్యాసమును ఆ ప్రతిక ప్రకటించుచున్నది.

బొంబయి, మే 14:— నేను భారతదేశమున కేలేందినది మొదలు దేశస్థితిగూర్చి వ్రాయుట కాలోచించుచుంటిని. కాని ఏమి వ్రాయుటకును నాకు నూటికి తొమ్మిది. తమ పని తమకుండి ఆపనిని తప్పి గా చూచుకొనునట్టి వారిని చూడవలెనని నాకు కుతూహలముగ నుండెను. దేశసమస్యలలో జక్కుకొని తిరుగులాడుచుండినవారితో కలిసి సంప్రతించుట నా కష్టము లేకండెను.

బొంబయియందు దేశములోని యన్ని భాగములనుండి వచ్చుచు బోవుచు నుండువారములనుగ నుండును. నేను ప్రస్తుత మట్టివారు నలుగురతో మాటలాడుచుండుట తటస్థించినది. వారు రాజకీయములను గూర్చి మాటలాడుటకు కుతూహలముగ నుండినది చెప్పటకులేదు. కాని వారి ప్రసంగము నెత్తిన సమాధానము నొసంగుటకు అంగీకరించిరి. నేనుగ వీరిని వరింపలేదు. వారంతట వారే తటస్థించిరి. వీరితో మాటలాడ గా ముఖ్యముగ పోక యంశమును గ మనింప గలిగితిని. ఒకరును స్వప్రముగ నభిప్రాయము నొసంగుచుండినను సంస్కరణమునందే వారు మిక్కిలి యసంతృప్తి గలిగియుండిరిని నేను కనుగొంటిని. నేని నలుగురితో పలుతావుల పలువిషయములను గూర్చిమాటలాడుట తటస్థించెను. కాని ప్రస్తుతము మనకు పనికి వచ్చు విధమున ఫలితాంతమును మాత్రమే యిట నివేదించుచున్నాను.

స్వారాజ్యము.

వారితో మాటలాడ ప్రారంభించినది మొదలు చర్చకు వచ్చినవాదముల గ్వభావము ప్రతి అంగ్ల-ప్రాంతపునకును తెలిసియే యుండును. వాదములను సలహాలను చాలా భాగుగ నుండెను. వాదము లేవిధముగ నుండెను.

ఇంగ్లీషువిధానము స్వారాజ్యమునై నా భారత పడి యున్నది. ఇంగ్లాండు మా యుద్దేశ్యములకు ప్రతిహేతుముగ నుండును కాబట్టి ఇంగ్లాండును ఆత యుండుకొనుటగాని ఇంగ్లాండునకు తోడ్పడుటగాని నివ్రయోజనమని వారు చెప్పిరి.

ఆలాగైతే ప్రతిదేశమును స్వారాజ్యముతో నుండు నని యాలోపింపవచ్చును. మీరు మీ స్నేహితులయెడ, మీ సేవకులయెడ, సార్థపరులై యున్నారని మిమ్ము గూర్చి నేనేల చెప్పరాదు? ఒకటి నిజమైతే, రెండవదియు నిజమే. అయితే మనము చూడవలసిన విషయ మిది. ఇంగ్లాండు, ఇప్పటికిలేక, మునుపును - కొనుటకును, విక్రయించుటకును, ఇచ్చటకు వచ్చెను. ఇంగ్లాండు వర్తకపుటాది. అందు అనుభవము గాంచినది. ఏదేశమైనను భాగ్యవంతులుగ నున్న గాని వర్తకమును బాగుగ జేయజాలదని ఇంగ్లాండు అనుభవము వలన కనుగొనినది. మరెయొక విషయమును కనుగొనినది, కనుగొనుచున్నది. ఒకరిని మించుటయే, ఆతనికని నీకును అనుభవముగ నున్నదని నీవు తలంచుప్రకారము ఆతని చేయించుటయు మొదటకుకరముకాని వ్యక్తులకువలె, దేశములకు గూడ నీయుపాయములు పనికిరావని యెరుంగనగును. భాగ్యవంతుల సంఘములో నుండుట కుఖిలము, దేవువదము. అంగ్లయుల కెల్లరకును, ఈయభిప్రాయములే యుండునని నేను తలంపనుగాని పాశ్చాత్యజాతులయెడ సామాన్యముగ ననేకు లీ విధముగ తలంతురు. ఇంగ్లాండు భారతదేశమును నేవకురాలంగ జూచుచుండె ననియు సమానభాగ్యురాలంగ నుండుట కంగీకరింపకుండెననియు మీరెయిప్పుడు చెప్పియుంటిరి. మీ రివిధముగ కొలదిసంవత్సరములక్రింద యనియుండిన, దానివాస్తవ సిద్ధాంతముగ నంగీకరించి యుండవచ్చును. కాని ఇంగ్లాండు-వట్టి యనుభవజ్ఞురాలేగాక, అనుభవమును బట్టియు, అపజయములను బట్టియు గుణపాతము గ్రహించి క్రమక్రమముగా నాచరణలో బ్రేబుచున్నది. వలసరాజ్యములయెడ నన్య యింపజేసిన స్వారాజ్యము నెప్పటికైనను భారతదేశమునకన్యయింపజేయక తప్పదని ఈపాటికి ఇంగ్లాండు గ్రహించువానినది. అది యనుగాక ఎంతోక్లిషముగ నట్లుచేసిన సత్యమందినది ఇంగ్లాండు కే కనుగొన గలుగును. నేటికిని మీరు కలసరాజ్యముల స్వపరి

పాలన నొసగుటకు ఇంగ్లాండులో విధిక సంఖ్యాకులు సంతోష పూర్వకముగ నిత్తునని నేను మనఃపూర్వకముగ వ మ్మెదను. కాని మీలోమీరు తగవులాడుకొందురనియు, దేశము నరాజ్యమునకు మార్పు రనియు, అందువలన ఇంగ్లీషువర్తకమునకును, ఇంగ్లీషువారి రిచ్చట వెచ్చించిన సామ్యునకును విపత్తుగలుగు ననియు, వారు తలంచుచుండురు. స్వరాజ్యము వచ్చినతరువాత మీయందు మమ్యుకలసి పంపేయినారు. కావున నట్టిది సంభవించుట సహజమని వారు తలంతురు.

అదియునుగాక, ఇంగ్లీషు విధానమును గూర్చి మాటలాడుతున్న అది యేదో యొక పే ను భూతము వలె నున్నట్లు లేక ఇంగ్లాండులో ఇంగ్లీషు ప్రభుత్వ మను ప్రారంభించునో వ్యవహారములను భరించుచున్నట్లు మీ రభిప్రాయపడుచుండుట నాకు విచిత్రముగ నుండును. ఇంగ్లీషు ప్రభుత్వము ఆ నేక వ్యక్తుల యభిప్రాయముల ననుసరించి యుండును. వారు మీ వలె, నా వలె, నుండురు. వారి విధానమువలన మా వ్యవహారములను మీరు చూచుకొనుట కాటంకములు కలుగునో, మీరు నిరాకరణము నవలంబించియుండుట యుక్తమేయని నేనును అంగీకరింతును. కాని అచ్చటివాస్తవ స్థితినిజాదివారు మీకనుకూలరుగ నే యున్నారు. కాలముగడచుకొని, మీకనుకూలత యొకను మోయును. ప్రస్తుతము ఒక వేళ అంతయు మీ కనుకూలముగ కన్పింపవచ్చును, అప్పటికై నను మీకనుకూలమగుట నిశ్చయమని నేను వారితో బలికెతిని.

మేము మాటలతో తృప్తిపడవారము గాము. కార్యముల బట్టియే మేము స్వభావము నెరుంగుదుము. వారినడవడి యింతవరకును మాకు ప్రతిహేతుముగ నున్నది. అందులకు మీ చేయించురని వారు ప్రక్షింపిరి.

సంస్కరణములు.

“ఆచర్యయంత్రము మనకేల? మిమ్మోడించుటకు సాధనముల కావేదము సంస్కరణములను పరికించుడు”

మేము ఎందులకై నీరీక్షించుచుంటిమో ఆప్రశ్నకే మీరు ను వచ్చితిరి. జన్మలవాడినండి మీ ప్రాణములను తప్పించుకొనుటకు మీరు మోసపోయి మవనమయ్యెను. అందువలన ఆధయముతో 1917 వ సంవత్సరమున వాగ్దానము జేసియుండిరి.

“అయితే జన్మములు ఓడిపోయిన యెంతోకాలమునకు గాని ఆచట్ట మామోదింపబడి యుండలేదే! వాగ్దానము చెల్లించకుండుట కులభాగ్యమే గదా”

“ప్రపంచములోనందరు పరిభవించు రని మీ రట్లుచేయలేదు. భారతప్రభుత్వమువారు సంస్కరణములను సాధ్యమైనంతవరకు తమ కిష్టానుసారము తగ్గింపుచున్నారని యుండుట నిశ్చయమని మాకు తెలిసియే యుండును.”

“ఆసహజమని నిరాకరించిరి. చట్టమునివేదికకన్న భాగుగ నుండలేదా!”

“అంతయు అట్లపోసమే తప్ప మరేమియు లేదు. కానన సభలకు నిజమగు అధికార మేమియు లేదు.”

“మీరు వానియందు ప్రవేశించి తోడ్పడియుండినవో, మీరు కోరునంత యధికారము నవి యొసగెడివి. వానిని బహిష్కరించిన, అవి మీకోరికలను నెరవేర్చునని మీరెల్లు తలంపగలరు? కాని కాననసభలే యెల మిగిలినవిషయములనుగూర్చి యాలోచింపుడు. వరునైదుసంవత్సరముల క్రితము నే నీదేశమునకు వచ్చినపుడు స్థానిక స్వపరిపాలనాసంస్థలన్నిటిని ప్రభుత్వ అధికారులు “ముఖ్యముగ యూరోపియనులు - మామచుండిరి. అవి వారియధీనమున నే యుండిన. ఇప్పుడంతయు మారినది. ఆపన్నయను భారతీయులవర మైనవి. వారిలోననేకులు ఎన్నుకొనబడినవారు అధికారేతరులే. కార్యనిర్వాహక కర్మములో ఒక్కభారతసభ్యుని నెప్పడైన నియమించిన యూరోపియనులు మండిపడి యాగ్రహము చెందెడివారు. ఇప్పుడు ప్రతిరాష్ట్రమునందలి కార్యనిర్వాహక కర్మము నందు ను సగము మంచి భారతీయులున్నారు. మంత్రులందరు భారతీయులే. రాష్ట్రీయ కార్యనిర్వాహకకర్మములందరికీ సంఖ్యాకులు భారతీయులు రాజకీయవిధి కార్యనిర్వాహకకర్మమునందు సయితము భారతసభ్యులు యుత్తురున్నారు. మొన్నటివరకు, ఒక రాష్ట్రమునకు అధికారిక నింక ప్రభువు యుండెను.”

“ఇదంతయు అట్లపోసము. మీరు గర్హ్యులను కార్యనిర్వాహక సభ్యులను భారతీయులను నియమించినవ, ఎకరిని నియమించినను మీరు నిమిత్తము లేరు. వారిని నియమింపగానే, మీరు కోరినప్రకారము వారు ప్రవర్తింతు రని మీరు గట్టిగా తెలియును. మీ యాటేను సాగించుకొనుటకే మీ రీయుపాయముల బన్నుచుంటిరి.”

“అట్లు మేము చెప్పినప్రకారము చేయువా రుండవలె నని కోరినది వాస్తవమే యగునో, నరే శంకరనాయరు లట్టి వాడు కాడని మీరు తెలియును. మీరు సింహాశంపై దేశభక్తుల! దృఢుడైతే?”

“మేము ఆయనకంటె ఎక్కువ దేశభక్తులమనిగాని దృఢ చిత్తులమనిగాని చెప్పకొనుటలేదు. కాని యీ యుద్దోగములు కపటోపాయము లగుటచే, వానివలన నుపయోగము లేదని మాత్రమే మా యభిప్రాయము.”

“అయితే ఇంగ్లాండు తన సదుద్దేశ్యములను రుజువుచేయుటకు మీకేమి యొసగిన భాగుగనుండునని మీరు తలంచెద?” రని నేను అడిగితిని.

“అదిగో, ఒకగుట యనుపదము నుపయోగించుచున్నాడు!! మేము మా సమాజస్వత్వములను కోరుచుంటిమనియు, మాకొక రొసగనక్కరలేదనియు, మేమే తీసికొనుటమనియు మీ రింకను గుర్తింపకున్నారు.”

అధినివేశ రాజ్యముల స్వపరిపాలనము

“నరే: అట్లుయిన, ఇంగ్లాండు మీయెడ కడగ్గిప్రాయముతో ప్రవర్తించుచున్నదని రుజువు చేయుటకు ఏవిధముగ విధానము నవలంబించుట యుక్తమని మీరు తలంచెదరు?”

వారు కొంచెము నే పాలోచించి యిట్లనిరి: “మాకు ఆర్థిక సామర్థ్యమును జాతీయసేనను వలసరాజ్యములలో సమాన స్వత్వముల నొసంగుము.”

వారు కోరునది యిదియే. అందువలన మనము వారికి అధివేశరాజ్యముల స్వపరిపాలనము నొసంగవలెను. అట్టి స్వపరిపాలనమే గాక మరికొన్ని యంశములను గూడ నొసగవలసి యుండును. భారత ప్రభుత్వ ఆర్థిక విధానము విదేశీయ సరంజాధికారవర్గము ఆధీనమున చాలవరకు. భారతీయుల యభిప్రాయము ప్రకారము సంపూర్ణముగ నున్నంతకాలము తమకు ఆర్థికస్వాతంత్ర్యమున్నట్లే తలంపరు. భారతప్రభుత్వాధీనమున నుండే ఆర్థికవిధానమునే భారతీయులు ఆర్థికస్వాతంత్ర్యముగ ఒరిగజేతురు. జాతీయసేనయన, సేనయంతయు భారత ప్రజాభీష్టము ననుసరించి యుండవలెను. కలసరాజ్యములలో సమానస్వత్వములయొడ, మన కధికారము లేదు. మనకు వానియెడ సానుభూతి యుండినను ఉపయోగము లేకున్నది.

అంతట నేను వారినిట్లుప్రశ్నించితిని: “మీ ప్రభుత్వక్రుతరము సమయోచితముగనున్నది. కాని మీరు అధినివేశరాజ్యస్వపరిపాలనమును కోరుదురా?”

“అవును. మీరు న్యాయమార్గావలంబన లైతిరని, ఏల యొగగరాదు?”

“నేను నైవ చెప్పినట్లుల మీరు స్వపరిపాలనము లభించినవో, ఒకరి కుత్తుక లొకకు కోసికొందు రని వారు కొంచెము సందేహించురు. వారిసందేహమున కివకాళము లేదని నేనును చెప్పజాలను.”

“మీలో మే మెకరి కుత్తుకుల నొకరము కోసికొందుమో లేదో, అవిషయము మీకేల? మాతంలాలు మేము పడెదము.”

“మీరు మీరు నష్టము గలిగించుకొను సందర్భమున, మే మిచ్చట వర్తకమునందు వెచ్చించినసామ్యునకు విపత్తుగలుగును. వర్తకమునకు నష్టము గలుగును. అందువలన, ఎవరికైనను లాభముగలుగునో, మాకు నష్టము సంభవించినను, లాభము కలుగుటకు మారుగ, నష్టమే గలుగు సందర్భములలో నట్టి త్యాగమునకు బూనుకొనుటవలన నుత్సాహ ముండ నేయుండదు.”

“మీరు చెప్పవలదుములు కారణములేగావు. ఇంగ్లాండు తేనుము మ మృణాచియుంచుటయందే గలదు. ఇంగ్లాండును బలవంత వెట్టికపుడు గాని, అట్టి కార్యములను స్వతస్సిద్ధముగ బూనుకొనను.”

“మీ కట్టి కుత్తుప్రాయములు దృఢముగ నాటుకొనియుండ నే నెంతచెప్పినను, ఎట్టివాదములను బ్రోచినన, ప్రయోజన ముండదు. మీవిభావమును చెదరగొట్టుటకు నే నిక ప్రయత్నింపను. కాని మీరు వాస్తవముగ నేవిధముగ తలంతురో, ఆ యభిప్రాయములను మాత్రమే నేను కనుగొందును. నేనిప్పుడు ఆడుగ బోవు ప్రశ్నకుమాత్ర ముత్తమిండు. దౌర్జన్యహీనమోహినిరాకరణమువలన నేమైన లాభము కలుగునని మీరు లెంచుచున్నారా?”

“ప్రజావల్లిపవృత్తి యందు గలిగినమార్పును కనుగొంటిరా?”

“దానివలన అట్లగుట గంభీరమైనది మాత్రము నేను కనుగొంటిని.”

“అయ్యో, కష్టములు వున్నాయి. విదేశీ పరిపాలకుల సమక్షమున నింత కాల మింత గొప్ప యుద్ధమును ఇంత పెద్ద ధైర్యమునందు నిర్వహించి యిట్లుంటే వైసెను. మరెవరైనా సాగించి యుండగలుగుదురని మీరు నిశ్చయము నమ్ముదురా?”

చలబారునందు ప్రత్యేక పరిస్థితి ఉండినది. అందువలన మలబారును కడలికెట్టిన, ఈ మాత్రము మరొక చోటను జరిగి యుండవలసి నేనును మనఃపూర్వకముగ నమ్మెదను. కాని యందులకు చెందు కారణములు గలవని నా యభిప్రాయము. ప్రభుత్వమునా కోర్టువహించియుండుట యొక కారణము. రెండవది, ముఖ్యమైనది, గాంధీగారి యనన్యతామాన్యత. కాని ఆ పలుకుబడియు, ఆ జనవశికరణక్రియ, చాలకాలము నిలువ జాలవు. గాంధీగారి మాటలు! కొంచెము ప్రాతఃపాదగానే, ప్రజల కవి మామూలు మాటలవలె నుండును-మరల కోరికముచిన్నపుడు ఎక్కువకాలేనే, ప్రపంచములోని యితరులవలెనే వారును దౌర్జన్యమునకు గడంగుదురు.

దౌర్జన్యము నెల్ల కంటట

అంతట వారిముఖమునం వొక విధముగ మారుచు పట్టెను.

“కాదు, కాదు, మమ్ము మీరు నిరాయుధుల జేసితిరి. మా మంగటిమిని మీరు చంపితిరి. మాలో మేము కక్షవలదు కొందుము. ఒకరినొకరు కొట్టుకొందుము. కాని యద్ధము చేయజాలము. ఇంగ్లీషువారు తొలుత యీ దేశమున కేరెంచినపుడు యద్ధము చేయగల జాతులు ఎన్నియుండను!! ఇప్పుడే? నిట్లు, గుర్రాలు మాత్రమే యున్నారు. మిగిలినవారిందరను నిర్వీర్యుల జేసితిరి.”

“మీరు చెప్పినదంతయు, ఎంతవోద్యముగ నున్నదో కనుగొంటిని. యద్ధముచేయుటకు లేని కారణ ముండిననే యద్ధము చేయదగినను. మీరింతదురము మాటలాడిన వానిలో, దౌర్జన్యభావ మధికముగ నున్నది. దౌర్జన్యమునకే మనము వచ్చుచుంటిమిగాదా?”

హారంతట దిగ్భ్రుచు జెందిరి. దౌర్జన్యమును మాటకే వారందరు దిగులాందిరి. ఒకడు మాత్రము అహింసను గూర్చి నొక్కి చెప్పెడివాడు. అహింసను ప్రేమించుచుండెను. అంతట యాలోచించుకొని ఆత డిట్లు చెప్పెను: “బాధానుభవము లేకయే యేమిద్యమము గాని జయము పొందజాలదు. మన కట్టిబాధ లేప్పటికైనను తప్పవు.”

హయ్యా స్నేహితుడు మంచివాడు, కల్లకపట మెరుంగనివాడు. ఎక్కువ కోపముచిచ్చిన ఎదిరి వారి వెండుక నొక దానినిబట్టి లాగునేమో. కాని ఆతడు దీనిని చదివిన పరాభవమని యెంచును. ఆక్షేపణ జేయుట యవసరమని ఆతనికి తోచినపుడు ఆతడు నిష్ఠురముగ నొక రుపాకిని చేతబట్టుకొని దారిలో కనిపించిన పోలీసువానిని కాల్చి తానును దైర్యముగ ప్రాణమును అర్పించుకొనును. దేశము కొరకు అర్పించుకొంటి నను సంతోష మతని కుండును.

నా భారతమిత్రులు దీని చదివితే, నేను వారివాదములను సరియైన భావమున ప్రకటింపలేదని కినుక వహించవచ్చును. ముఖ్యము: గనునింపకలసినది వారిభావములు, ఉత్సాహమేగాని వారివాదములుగావు. నాతో మాటలాడినవారు తీవ్రముగ నభిప్రాయముల గలిగియుండి రని నాజ్యోరమువలన కనుగొనగల నేమో? ఆ యభిప్రాయముతోనే నేనిట్లు వ్రాసితిని. కాని వారందరును యూరొపియనులయెడల మిక్కిలి స్నేహభావమున మెలగెడివారని మాత్రము జ్ఞాపకముచుకొనవలయును. బొంబాయి నగరము భూతల స్వర్గములై రమ్యముగ నుండును. వీధులలో బోవువారికి యూరొపియనులయెడల ద్వేషమేమైన నుండునా యని జాగరూకతతో నేను జూచుచుండును.

ఇవి నా మొదటి యభిప్రాయములు. వీనిని వ్రాసిన తరువాత అనేక రాజ్యాంగ వేత్తలతోను పత్రికాధిపతులతోను కలిసి ప్రసంగించితిని. అందరును స్నేహభావమున నున్నారు. ఏదైన నొక మాగ్ధమును ఆక్షేపింపగలనని అందరును ఉన్విష్టారుచున్నారు. కాని నా మొదటి స్నేహితులు వర్ణించినంతకన్న, వీరి మాగ్ధములు కష్టముగ నుండునని యనుభవమువలన తెలియగలదు.

విల్లును హత్య

విల్లును హత్యనుగించి డివెలరాగారు గావించిన ప్రకటనను నిరసించుచు అలస్తరు ప్రభుత్వమువారు మరెయొక ప్రకటనను గావించిరి. దెల్పాస్త్రు “నగర” మగుటకు డివెలరాగారి యనుచరులే గాని అలస్తరు ప్రభుత్వమువారు రెంతమాత్రమును బాధ్యులుగారని ఆ ప్రకటన దెలుపుచున్నది.

భగవంతుని కవకాశమిచ్చుట

(జేమ్సు డగ్లస్)

జేమ్సు వాసుదాసు నొక విచిత్రముగ వాక్యము పలుకబడెను. “భగవంతుడు స్వర్గమున నున్నాడు” అని లాయడు జార్జి గారు నడివిరి. విరోధా తాంత్రికులందఱును, బల్లెముచే పొడువబడినటుల ఆక్రందింపబడగలిగి. నిమ్నాన్న తములగు గట్టలపై నుడి శాంత్యుగాధముగ నడిపొయి మేమో యని వడకుచుండిరి. తామున్నదే గొప్ప గొప్పవైకృత్యముల తయారుచేసుకొని యందుకొనిన భవిష్యత్తుగ గాఢములు పోవునేమోయని భయపడుచున్నారు. ఆ యాధునికమువలన గలుగు సంతోషముల వారినభించుచున్నారు. విరోధా పరిశ్రమయగు ద్వేషము, దివాలాదీయనని భయపడుచున్నారు. పడిపోయిన యూరపురాష్ట్రములు తమ విచ్ఛిన్న కరవాలములను నాగతికట్టులుగ మార్చి, సంగ్రామ భేలమును నేర్చుకొనలేమో యని భయవిహ్వలగుచుండిరి.

“భగవంతుడు స్వర్గమున నున్నాడు” అని రాజకీయ ప్రగత్త సింహవాద మొనర్చెను. ప్రాచీనులు, టార్టపు, పెన్సిపు వాదబాండు మొదలగువారి సుభాషితముల నన్నిటిని యొక రువుపైకి ఉపహాసములుగా నిమ్మచున్న ఈతడే నైతాను. ట్టు మిగిలిన యూరపియను తాంత్రికులు కొలాహల మొనర్చుచుండిరి. అయినను దేవుని ఉంచి చెప్పవలసినది కొంచెముగలదు. భౌతిక ప్రపంచమునకును, భౌతిక వ్యక్తికిని, నైతానునకును యూపు చాల యత్న కాశము నొసగెను. ఈ మూడు విశాచములను యూరపు చాలకాలమా బాధించెను. కాని అని కామితార్థముల నీయలేదు. వానిబలము తగ్గినకొలది స్వాతంత్ర్యము మధికముగ నున్నది. విరోధా వీరితో వినుగుజెందెను. భగవంతునకు గూడా నొక యవకాశమిచ్చి జూచినయెడల యుక్తము గాదా యని ఆలోచించుచున్నది.

టార్టపు చిత్రపటము

భగవంతుడు చాలా విచిత్రముగా ఉంటాడు. దేవుని ముగ్గురు ప్రతిపక్షులును ఎంతకుకలులో ఈయన అంతసామాన్యముగా నుండును. ఆ ముగ్గురియొక్క “ద్వేష” సిద్ధాంతము చాలా చిత్కులు చిత్కులుగా నుండి ఆర్థము జేసుకొనుటకు గూడ రుస్సాధ్యముగ నుండును. మన మోక్షమున కది యుపయోగపడలేదనియు, పడుచుండుటలేదనియు, పడజాలదనియు మాత్రమే మనకు దెలియును. భగవంతుని సిద్ధాంతము చాలానుభవముగ నుండి మూడుమాటలలోనే ఇమిడియున్నది. “ఒకరి నొకరు ప్రేమించును”. భౌతిక ప్రపంచము, భౌతిక వ్యక్తి, నైతాను వీరు ముగ్గురును తమ సిద్ధాంతము నెప్పుడు, ఇంకొత్తుప్రముగ, “ఒకరి నొకరు ద్వేషించును” అను మూడుమాటలలో నిమిచ్చి దెలుపకాలక పోయిరి. కాని, వారి సర్వోప సాధ్య సములును, పుస్తకముల నన్నిటిని, యొడంబడికల దన్నునేజులను అన్నిటిని నీ క్షలో వెసి బాగుగా నుడకపెట్టినయెడల నీసారమే బయలుదేరును. టార్టపుయొక్క “వార్ ల్యాండు పీస్” అను ప్రస్తావనను చదువుము. యూరపునందు ప్రస్తుతము పరిస్థితులలో భౌతిక ప్రపంచము, భౌతిక శరీరము నైతానులరూపమందు సరిగకల్గింపబడెను. క్రొవ్యము కాపట్టము తప్పులు అను మూడు విశాచములే ఈ రూపముననున్నవి. వీరి యధీనమున ఆధునికము 50 లక్షల సైన్యములు వేతనమునం దుండిరి. వీరి యధీనమున 10 కోట్ల సైన్యములున్న క్రొవ్యమింకను ప్రబలునే గాని వేరుకాదు.

ప్రపంచము భౌతిక శరీరము, నైతానులకంటె దేవుడు నిజముగా జూచినయెడల చాలవచ్చుక. ద్వేషము ఘోరముగ గిరాకీ దాని కేమియు ధగలేదు. విరోధా నిశ్చయ చిత్తులతో భగవంతుని కామము నుచ్చరింప గలిగినయెడల ప్రపంచమునందు మారణ శంఖాద్యుత్పన్నము. ఇతరులు మాయెడ జేసినతప్పులను మేమెట్లు తమింతు మేమెన్నగ్గినతప్పులగుడ నట్లే తమింపుము. ఈవిధముగా భగవంతుని ప్రార్థించుటను నైమూడు విశాచములను అసహ్యించుకొనును. యూరపు తమింతుటకన్న యూరపును నశింపజేయుటయే యుచితమని: “అనియనను. ఈమూడు శక్తులతోడను ద్వేష” సిద్ధాంతముతోడను యూరపువినుగు జెందెను. “ద్వేషమే” యూరపునకు పాపాణము. వాంతులతో గూడినవో భోజనము నెట్లో దానినిగూడ నట్లే నిరాకరించుచున్నది. భగవంతుడు నిర్ణయించు విధానమును అకలంబించి జూచుటకు యూరపు నిశ్చయించుకొనెను. (లండను డెయిలీ న్యూస్)

హిందూ బాలికా సంస్కరణాలయము

‘హిందూ యువత్రి’ పత్రికాధిపురాలు శ్రీమతి యామినీ పూర్ణతిలకమ్మగారి ట్టు వ్రాయుచున్నారు:—వేశ్యాసంస్కరణ నిమిత్తము నే బూనినకార్యము అంధులొకమునకు తెలిసియే యుండవచ్చును. ఏతత్తులము నుద్ధరించి ఏవ్యామగు వృత్తిని మాన్చి నిష్కర్షంకముగ జీవితమును గడుపునట్లు వీలు కలుగజేయుటకై చన్నపురియందు 1/10 అలంగాతప్పి వీధియందు హిందూ బాలికా సంస్కరణాలయమును నెలకొల్పినదానను. ఈ ఆశ్రమమున వేశ్యాకుల జనితమైనపిల్లలకు చేతిపనులను చక్కని బుట్టలు, తీగలు, చాపలు, ముఖ్యముగ రాట్టుమీద నూలును వడకుట, నేయుటయు నేర్పబడును. ఒరులపై నాధారపడక స్వతంత్ర జీవనమును జేసుకొని హాయిగ బ్రతుకుటకు అనుకూలముగ వృత్తులు నేర్పబడును. ఆశ్రమశిక్ష పూర్తి అయినపిదప పిల్లలకు యోగ్యులగు వరులను వెదకి వివాహములు జేయబడును. ఈ ఆశ్రమము పెద్ద పెద్ద నాయకుల పోషణములో నుండును. కాన ఈ యవకాశము నుపయోగించుకొనవారు వేశ్యాకన్యలను 7 ఏండ్ల లగాయితు 12 ఏండ్లు వయసు గల పిల్లలను ఈ ఆశ్రమమునకు పంప ప్రార్థితులు. రైలుఖర్చు పిల్లలకును పిల్లలను దీనుకువచ్చి వరల వారి స్వస్థలమునకు బోవు ఖర్చులను మేమే భరించెదము. ఆశ్రమములో జేసిన పిల్లలకు చిత్తులను భోజనపదార్థము గలుగజేసి నర్తవిధముల వారి కెట్టి లోటు లేకుండ కాపాడెదము. కాన జీవనోపాధి లేక పిల్లలను విక్రయించుకొను వారును అట్టి పిల్లలనుకొని నీచపురుషవృత్తిలో ప్రవేశపెట్ట దలంచుకొనువారును ఈ యవకాశమును గైకొని తమపిల్లలను ఈ ఆశ్రమమునకు బంప ప్రార్థితులు. అటవూజలను బట్టించక పూర్వమే పిల్లలకు పిల్లల తల్లులకు ఈ యవకాశము గలదని తెలియజేసి భారతజీవోభ్యుదయమునకు వేదలందరును ఈపవిత్ర సందేశమును వారల కందజేసి ఈ ఆశ్రమమునకు పోవుటకు ప్రోత్సహించుటకే శ్రద్ధజెందక గదుపాములును గలుగజేసి అట్టి బాలికలను బంపిన యెంతయు కృతజ్ఞురాలను అపుడపుడు తమ పిల్లలనువచ్చి జూడవచ్చును.

వేశ్యాభివృద్ధి కొరకు అస్థిరీయాయందు రైల్వే, తపాలా తంతీవార్తలు తెలిపినకాఖల యుద్ధోపల సమైక్యకట్టిరి.

నోటీసు

ఇందు మూలముగా అందరికి తెలియచేయుడము ఏమనగా:—

నూటు నెం 2523/1922.

వాది: గొట్ట లక్ష్మీకాంతమ్మ
ప్రతివాది: గొట్ట నాగయ్య, బెజవాడ. (కృష్ణాజిల్లా)
నదిరి ఈ దావాలో బొంబాయి హైకోర్టువారు ప్రతివాది ఆయన నాగయ్యగారి తాలూకు బెజవాడ జగ్గయ్య పేట గ్రామములలో నుండే ధీరచరాధులను గొట్టా నాగయ్య గారు అమ్మకుండానున్న ఇతరులు కొనకుండా నున్న ‘ఇన్ జక్షన్’ ఆర్డరు ఇచ్చివారు. కనుక నదిరి ఆర్డరులను వారు అమ్మగారు. ఇతరులు కొనరాదు. ఇందుకు వ్యతిరేకముగా నడిచినయెడల చెల్లనేరగని ఇందుమూలకముగా తెలియజేయడమయినది.
ఇట్లు,
వాది: గొట్ట లక్ష్మీకాంతమ్మ.

ఎలూరు ప్రి॥ డి॥ ముననబు కోర్టు

ఫయలు O S. 229/1922

వాది: { శ్రీరాజా వెంకటాద్రి అప్పారావు బహద్దరు జమీందారుగారు.
ప్రతివాదులు: { 1. యినగంటి నరసింహారావు
2. యా. శోభనాద్రిరావుగారు
3. యా. మాధవరావుగారు

ఈ సెషను వాది గారు ప్రతివాదులగార్ల పయిని రూ 214—11—11 లు దావా దాఖలుచేసివారు. నదిరి ప్రతివాదులు 26-7-1922 వ తేదీని స్వయముగా గాని వకటా ద్వారా గాని హాజరు కానియెడల వారి శరీరముందు దావా డిక్రి కాబడు నని యిందుమూలముగా తెలియజేయడమయినది.
ఎం. వియ్యన్న,
వాది తరపున స్టేడరు.

సహాయనిరాకరణముపై దాడి

కాన్స్టిట్యూట్ ఆఫ్ సైన్స్ అండ్ కమర్స్

మొదటి సారి ప్రకటించబడినది

ఈ పాఠశాలలో నీడేము చేసిన అధ్యయన ఫలితం...

పాఠశాలలో నీడేము చేసిన అధ్యయన ఫలితం...

పాఠశాలలో నీడేము చేసిన అధ్యయన ఫలితం...

పాఠశాలలో నీడేము చేసిన అధ్యయన ఫలితం...

పాఠశాలలో నీడేము చేసిన అధ్యయన ఫలితం...

పాఠశాలలో నీడేము చేసిన అధ్యయన ఫలితం...

పాఠశాలలో నీడేము చేసిన అధ్యయన ఫలితం...

పాఠశాలలో నీడేము చేసిన అధ్యయన ఫలితం...

పాఠశాలలో నీడేము చేసిన అధ్యయన ఫలితం...

పాఠశాలలో నీడేము చేసిన అధ్యయన ఫలితం...

పాఠశాలలో నీడేము చేసిన అధ్యయన ఫలితం...

పాఠశాలలో నీడేము చేసిన అధ్యయన ఫలితం...

పాఠశాలలో నీడేము చేసిన అధ్యయన ఫలితం...

పాఠశాలలో నీడేము చేసిన అధ్యయన ఫలితం...

పాఠశాలలో నీడేము చేసిన అధ్యయన ఫలితం...

పాఠశాలలో నీడేము చేసిన అధ్యయన ఫలితం...

పాఠశాలలో నీడేము చేసిన అధ్యయన ఫలితం...

పాఠశాలలో నీడేము చేసిన అధ్యయన ఫలితం...

పాఠశాలలో నీడేము చేసిన అధ్యయన ఫలితం...

పాఠశాలలో నీడేము చేసిన అధ్యయన ఫలితం...

పాఠశాలలో నీడేము చేసిన అధ్యయన ఫలితం...

పాఠశాలలో నీడేము చేసిన అధ్యయన ఫలితం...

పాఠశాలలో నీడేము చేసిన అధ్యయన ఫలితం...

కాన్స్టిట్యూట్ ఆఫ్ సైన్స్ అండ్ కమర్స్...

కాన్స్టిట్యూట్ ఆఫ్ సైన్స్ అండ్ కమర్స్...

కాలయాపనమునకు వీలులేదు

నిరాకారమునకు వీలులేదు...

నిరాకారమునకు వీలులేదు...

నిరాకారమునకు వీలులేదు...

నిరాకారమునకు వీలులేదు...

నిరాకారమునకు వీలులేదు...

నిరాకారమునకు వీలులేదు...

నిరాకారమునకు వీలులేదు...

నిరాకారమునకు వీలులేదు...

నిరాకారమునకు వీలులేదు...

ప్రకటన

చందాదారులు మా ఆఫీసుకు ఉత్తరము...

ముఖ్య గవనింపు (294)

యోగ్యతాపత్రములు

నీను పేరుల సంబంధము వ్యాధి 7 సంవత్సరముల...

ఉత్తరము 28-9-18

జాతకరత్నము

PART 1

జాతకరత్నము పుట్టిన తేదీ వేగమును...

వనావధినరస్పరిలా

రక్తసీమల రక్తములకు పరిమితము...

విలాసము వీ. డి. సావంత్

సం 144 భవనవాడి, బొంబాయి

నర్వవృద్ధి విషసంజీవిని (రిజిస్టర్)

రేలువెట్టి తక్షణము ఈ వైద్యమును...

చిరునామ: రాజలక్ష్మీ కంపెనీ,

సం. 44 సంబులయ్యల వీధి, మద్రాసు

మలయచందనము

గనేరియా అను పేరుగల మలయ చందనము...

కర్రలకు లేదు. వివిధ రకాల పండ్లు...

పొట్టులకు లేదు. పొట్టులకు లేదు...

గండిర్వ పార్కెట్, రాయచోరు. (గోదావరి జిల్లా)

కత్తి కట్టలు

పెద్ద కత్తి కట్టలు పొందండి...

1-4 రూపాయలు 4-8-0

పెద్ద కత్తి కట్టలు పొందండి...

పెద్ద కత్తి కట్టలు పొందండి...

పెద్ద కత్తి కట్టలు పొందండి...

పెద్ద కత్తి కట్టలు పొందండి...

పెద్ద కత్తి కట్టలు పొందండి...

చివరి పేజీ

మీరు కొనియున్నారా?

యోగ్యతాపత్రములు!!

అయింటిలో నుండవలసిన సిద్ధావధముల నేల కొనలేదు?

ఈ కాలమునా కర్మావధములను గురించి గాఢముగా పరిశీలించి అతివైకలము నుండి
క. విశ్వాక కవిరాజ్, విష్ణుచక్రవర్తివైద్యశాల, 9-41 బాక్లబజారువీధి రంగూను, బర్మా.
అలాగే అయింటిలో కర్మావధములను బయటకు పంపిణీ చేయుటకు వూర్తిగా వాడుకయును.
250-300 మార్తలు సీసా 1-కి ధర 0-4-0 1 మొదలు కి సీసాలవరకు రూప 1-4-0

సారస్వతానవము (బుద్ధిప్రసాదిని)

పిల్లలకు, తరుణులకు, వృద్ధులకు, స్త్రీలకు బలము నిచ్చు కౌవధము.
మొదట దున్నుము, ముప్పు, కలవడిమి, మలబద్ధిము, అకలిలేకుండుట, కాంతిహీనత, శుల్కము, మూలకోగము,
వృద్ధులకు, శిశువులకు మున్నగువాటిని పోగొట్టి అమితమైన కృత్రిమ నిద్రాము బలమును కలిగించును
ఇది మానవకోటికి గొప్ప కరపదము. 20 దినముల కౌవధముల బుడ్డి 1 కి రూ 1-0-0.

* వ్యాపకము:—మా కాలజాతాల పోకర్కారమే వాగకోరుటచే మద్రాసు, నెం 881 కింబుకెట్టివీధిలో మా ప్రాచీన
శిరనియ్యము, కర్మక ఎల్లరు (పోర్చుగీసు మొగుల కోరడము. వి. పి. ఆర్. లు మద్రాసు ప్రాచీనమిది కంపెనీ.
(801-592) సార్వభౌమ సంకల్పచల కండితులు శ్రీశీతారామవ వైద్యశాల మొనూరు

వైద్యరత్న పండిత డి. గోపాలాచార్య గారి

కలరావధములు

మాకలరామందులు అనేక మునిసిపాలిటీవారిచే పొగడబడియున్నవి.

ఈరాజధానిలో ఈకలరావ్యాధిత్రై యుపయోగింపబడు మందులలో నెల్ల మాకలరామందులు
క్రేస్తమైనవని ఖ్యాతమహించెను.

మామందులు కలరావ్యాధి లేదనియు నవ్యవస్థను. మేము అనేక వేలవేలవేల ఇచ్చిచూచి దీనిమహిమను తెలి
సికొని యున్నామనుట అతిశయోక్తిగా నెంచకూడదు. వసివిడ్డలు మొదలు వృద్ధులఁజూత అందఱును, కర్మిణి స్త్రీలకు
గూడ దీనిపయోగింపవచ్చును. ఇతరమందులవలె నివి మాత్రమును బంధించుట మొదలగు దుర్గుణములకు వోటివ్వవు.

కర్పూరాద్యరిష్టము 6 బొమ్మల సీసా రూ 0-12-0 } కలసి ఒకసెట్టు రూ 1-2-0
విషూచి సంజీవని మాత్రము 12 0-6-0 }

తంజివిలాసము. పండిట్, మద్రాసు. ఆయుర్వేదాశ్రమము. 41, ఆచారప్పా వీధి మద్రాసు.

వెంటుకలే ఆందము.

రాలిపోకుండ, జాగ్రత్త!

కెంటుకలు దున్నెనలో ఊడి రాకమునకే త్వరపడుడు.
ఉడికచ్చుట మొదలు వెట్టివయెడల కెంటుకలు పొడవవును.

అంతవరకు రానీయవద్దు.
నేడే

కామినీయా నూనెను

వాడుట మొదలు వెట్టుడు.

ఇది రిజర్వు చేయబడినది.

కెంటుకల కెట్టి రోగ మొస్తను, కరో మంద్య మొస్తను,
యిది నివృత్తము.

కెంటుకలు చిట్టుట గాని, కరుకుట గాని యుండదు.

మీ కెంటుకలు మరల యెప్పుడీ మెత్తదనమును గల్గి పట్టు
వలె నుండి మెరుకైన చూడును.

ఈ రోజునకే దీనిని పరీక్షించి చూడుము.

కెంటుకలు యెట్లు వృద్ధియగునో కనిపెట్టుడు.

కామినీయా తలమానే నిన్ను సర్వోత్కృష్టమైన కేయము.

కల బుడ్డి 1-కి ఒక రూపాయి. వి. పి. చార్మిణి ప్రత్యేకము.

అన్ని చోట్లలోను ఈ క్రింద తెలుపబడిన ప్రకారము
విక్రయించబడుచున్నది.

ఇది మంచి అమ్మకా రందరివిదనము. కరకు అమ్మ

కాలిబద్ధను గూడ దొరకును. తేకున్న,

సోలు యేదెట్లు:—

ఆంగ్లోయిండియన్ డ్రగ్స్

కెమికలు కంపెనీ,

(126) 155 జమ్మామనీడు, బొంబాయి

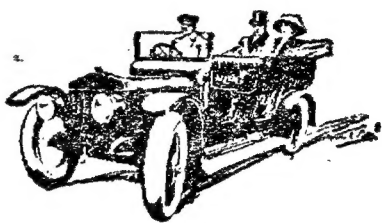
ఆయుర్వేద పంచరత్నములు

ఆయుర్వేదమున మత్స్యకము వసించిన మహా
ధ్వజాది దివ్యవృక్ష సమీక్షనముచేతను మూర్తికా రాజ్యముల
చేతను లెచూరుచేయుచున్నది. ఈ సిద్ధావధము అమాత్యుల
దుడయుం చెడి రోగములను, కఫములనుగారి వైద్యము వలనగాని
గలిగెను అన్ని ధర్మలైన గోములను హరించును తీర్థకోశము
నందు గల యజ్ఞాలను స్వస్థపరచును. తీర్థించిన భక్తము, కాశు,
శ్యామలు, శుల్కరోగములు, కూలలు, చర్మి (వాంటి), ఆరుచి,
మధుమేత్తము, అస్తమేత్తము, రక్తమేత్తము, రొమ్ముగారి రోగ
ములు వెయ్యెల నుభవ్యాధులు, కుషువు, అతిమూత్రము తిప్పు
తిక్కిన సమస్తవ్యాధులను నివారణ చేయును. కల సీసా 1-కి
రూ 1-0-0 లు మాత్రమే తిపాలాఖ్యులు ప్రత్యేకము.

సోల్ - (ప్రాచీనములకు,

ఆయుర్వేదావధనిలయము. కాకినాడ

గ్యాలీస్ మోటారు పాఠశాల

ఈపాఠశాలలో విద్యార్థులు 100 రూపాయలు
కట్టిన, 2 మాసములలో మోటారు డ్రైవర్లుగా
తయారై నెట్టికెట్టు గవర్నమెంటు లైసెన్సు
పొందగలరు. బస దొరకును. భోజనమునకు నెల
1-కి రూ 16 లు చొప్పున కెల్లించవలెను. (11)

GALLEY'S MOTOR INSTITUTE.

Post Box No. 1007, Kilpauk Madras

ఆయుర్వేద పంచరత్నములు

1. చిరట అనవ: స్వజ్వరముల తక్షణ బరితీర్పు దివ్య
వధము. సీసా రూ 2. రూ 1-4-0.
 2. మధుమూత్ర భంజని: మధుమేహము, బహుమూత్రము,
కుక్షవృద్ధి, కుసుమరోగముల నిర్మూలము చేయు
సంజీవని నుభ తులం రూ 15.
 3. సిద్ధ మకరధ్వజ: ఆ కాల జరా త మృత్యుభయముల
వోలగించు అమృతకల్పము 15 పౌం రూ 4.
 4. శంకరతైల: క్షుభ చర్మవ్యాధుల నిర్మూలము చేయు
అనలాస్త్రము రూ 1.
 5. మంత్ర కవచమ్: మహా ఋషిప్రాక్త గృహిణిదాత
మంత్రావళిసాధన ప్రక్రియ. తానేజు 8 అణాలు.
- ఈ కేటలాగు ఉచితము. చూచితీరవలెను.
ఆయుర్వేదరత్న వి. కేశవనారాయణ,
(182) మేనేజింగ్ ప్రొఫెసరు
మెస్సర్లు, బి. యన్. రావు బ్రదర్స్ వారి
ఆయుర్వేదావధాలయము, బరంపురం.

కుష్టు రోగ నివారణ

యోగ్యతాపత్రములు (878)

కుష్టురోగములు నివారణ కాకను అనుభవముతో వ్యా
ని యేల కృత్రిమముకొ నెదరు? కేసు 18 సం॥ ముల నుంచియు
వాస్తవికముల కొందరు 5, 6 సం॥ ముల నుంచియు, వ్యాధి
స్వర్భూతములేని మచ్చలు, పొడలు (Coloured spots)
మొదలగువాటిచే బాధపడుచుంటిమి. వీరి "కుష్టురోగనివారణ"
నేనించి రోగములు మై చాలకులుగా యున్నాము.
N. వెంకటరెడ్డి, భూస్వామి, కంఠేర కృష్ణాచార్య
అష్టాదశ కుష్టురోగములను, మధుమేహము వీనినిమించిన దివ్య
వధము లేదు గుణములేదని ఋషిపుత్రయవారికి రూ 116
బహుమానము "మా కుష్టురోగనివారణ" ఘనవిని మాయ కుష్టు
రోగాంతకములు బయలుదేరుచున్నవి. జాగ్రత్త. ఒక గెం
దినములకంటె అధికముగా సరిపడుచుండు దివ్య రూ 1-0-0
ది రెడ్డి అండ్ కో, గోపాలపురం.
(8888-878) కొత్తపేటపొట్టు. (గోపాల జిల్లా)